

МІСЦА

ЧАСОПІС ЛЬВІВСЬКОЇ АРХІЄПАРХІЇ УКРАЇНСЬКОЇ ГРЕКО-КАТОЛІЦЬКОЇ ЦЕРКВИ

• ЛЮТИЙ • 2008 РОКУ БОЖОГО • ЧИСЛО • 2/41 •

2 – 3 стор.

Новини з життя Церкви та Архiepархії.

Новий екзархат нашої Церкви

4 – 5 стор.

Церкві потрібні екзорцисти

Антропологічна криза в Росії

6 – 7 стор.

Молодь у сучасному світі

Музика – засіб маніпуляції підсвідомістю

Започатковуємо Клуб знайомств

8 – 9 стор.

10 – 11 стор.

Згубний вплив контрацептивів

Життя св. Геновефи-мучениці
Під знаком св. Климентія-Папи

ПАМ'ЯТІ ГЕРОЇВ КРУТ

Історія – це не казка. Це навіть не просто наука. Історія – це не просто події, факти, дати, люди: це – правдиві події, переконливі факти, точні і чіткі дати, живі в минулому люди. Тому і кажемо, що історія – це частина нас самих. Минуле – це досвід, на якому вчимося будувати майбутнє.

Сьогодні вшановуємо пам'ять Героїв Крут. Це – наше минуле. Минуле тяжке і трагічне, але водночас і героїчне... У свій час крутяни були звичайними дітьми свого народу, такими ж, як оці, що сьогодні сідають за шкільні парти чи у студентські лави. Вони, як і теперішні діти, хотіли жити, вчитися, радіти, любити... Ці хлопці не хотіли вмирати. Та вони і не вмерли, бо і сьогодні живуть у народній пам'яті. Їх любов до Батьківщини виявилася сильнішою від смерті – вони стали Божими Героями, адже сповнили слова Господа нашого Ісуса Христа: «Ніхто більшої любові не має над ту, як хто свою душу поклав би за друзів своїх» (Ів. 15, 13). Прикладом героїчної любові до людей є Христос, а вони у своєму подвигу уподібнились до Нього.

Так! Вони – Герої! Вони своє дитинство і свою юність залишили вдома, як тільки почули, що Україну потрібно рятувати від московсько-більшовицької навали. Вони – Герої, бо дали приклад сотням і тисячам юнаків та дівчат, які пізніше гинули за

волю України впродовж усього останнього століття. Гинули за наше сьогоднішнє щасливе дитинство, а їх подвиг, з багатьох причин, на превеликий жаль, ми сьогодні недооцінюємо.

Сьогодні вони – наші вчителі. Вони навчають нас бути патріотами свого народу. І не на словах, а на ділі, не обіцянками, а ціною свого життя. Вони сьогодні в праві спитати кожного з нас: чи любиш ти свій народ так, що готовий своє життя за нього віддати? І це одне-єдине запитання є найактуальнішим сьогодні.

Ми не можемо збудувати Україну, не пожертвувавши для неї своє життя. Сьогодні чимало політиків присягаються в любові до народу. Але любить народ – це не просто підвищити пенсії, зарплати, створити пільги... Якщо любиш свій народ, то віддай за нього своє життя! Присвяти його для України! Потрібно щодня віддавати своє життя, жертвувати собою, своїми достатками, своїм часом, своїми інтересами не для якогось абстрактного, загального поняття «народу», а для конкретного українця, конкретної людини, яку зустрічаємо щодня. Робити це добровільно, не чекаючи віддяки, а навпаки – бути готовим на розп'яття як не від ворогів, то від власного народу. Це – героїзм. А хто цього досяг – той Герой, честь йому і слава, нехай сьогодні стане на чолі народу! Хто любить Україну, лише «галасуючи» з трибуни порожніми фразами, той – не герой. Нехай він схилить голову додолу і йде геть, звільняючи місце справжньому Герою.

Це від Героїв Крут для нас усіх перший урок – урок героїзму.

Ще інше питання мучить нас сьогодні: з чийої злочинної руки загинули Герої? На це впертими фактами відповідає історія. Її не переписеш. А загинули вони від московсько-більшовицької, марксистсько-ленінської комуністичної диктатури. Тої самої, представники якої досі сидять в українському парламенті і сміються над великим горем і трагедією Голодомору українського народу! Крутяни гинули від рук тих загарбників, пам'ятники яким ще й сьогодні стоять на нашій землі. Ви це маєте знати і розуміти, щоб ніколи не стати жертвами їх брехливої агітації.

Герої падали від куль головорізів, нащадків котрих поблажливо сьогодні зображують у чужих нашому народові серіалах на кшталт «Кадетів», «Салдатів» та інших. Соромно! Невже сьогодні для українського телеглядача немає достойного фільму? Чому пропонують нашій молоді, як зразок героїзму, російського бандита Сашу Белого з того ж таки російського бандитського серіалу «Бригада»? Чого може навчитися наша українська дитина, переглядаючи російський бойовик «Бандитський Петербург»? Який приклад патріотизму, скажіть, показують нам російські «Менти», нащадки кривавих катів, які мордували і розстрілювали в тюремних застінках невинних українських людей? Чому патріотичну свідомість наших дітей на чужій мові заколисує дешева мильна опера «Прекрасная няня»? (де, до речі, час від часу в певних репліках висміюється українська мова і українська культура). Чому на дискотеках лунає російська і зовсім не найкраща музика?

А знаєте чому? Щоб ви, діти, не думали про Україну, щоб її часом не полюбили! Ворог робить усе, щоби ви не стали патріотами, бо тоді йому кінець. Він вас боїться. Він боїться вашого молодечого запалу! Він панічно боїться того, щоби свою потужну молоду енергію ви не спрямували на розбудову Української Держави! Він хоче вас приспати і знищити! Він хоче, щоб ви спокійно «пили спайт» і слухалися своєї спраги, спілкувалися його блатним «язиком», кололися його наркотиком, пили його «Благов», «Калганов» чи якийсь інший «-ов» і думали тільки про задоволення низьких розпусних пожадань. Тоді він з легкістю візьме вас до свого «єдиного» економічного простору – розбудовувати сибірські простори або новітні БАМи. Таке у нашій історії, на жаль, вже було, і, не дай Боже, щоб воно повторилося. Це – ще один урок героїчної трагедії під Крутами: вони загинули, щоб цього не повторилося.

Дивіться, діти, на Героїв Крут! Це – ваші ровесники! Дивіться і беріть з них приклад! Живіть, як вони, нічого не шкодуючи для України. Будьте Українцями, незважаючи на жодні обставини. Будьте патріотами не на словах, а на ділі. З гідністю продовжуйте те діло, за яке вони віддали своє життя. А над усе прошу вас: не будьте «хахлами», як зневажливо називають вас вороги. Не отруюйте своє життя його псевдокультурою. Не топчіть пам'ять Героїв, по-підлабузницьки плазуючи перед вчорашніми катами в надії випросити «добросусідські» відносини. Така поведінка не гідна Українця! Так поступають тільки зрадники, прихвостні, які і заслуговують зватися «хахлами»...

Тож віддаймо сьогодні шану Героям. І Бога за них благаймо: «У блаженнім успінні упокій, Господи, душі рабів Твоїх, що погинули під Крутами, і сотвори їм Вічну Пам'ять!»

о. Володимир САЙЧУК
(Виголошено у Львівській середній школі
з нагоди відзначення пам'яті Героїв Крут)

офіційно

Вітання Вселенського Архисрея Венедикта XVI для Блаженнішого Любомира з нагоди 50-ліття священства

НАШОМУ ДОСТОЙНОМУ БРАТОВІ
КАРДИНАЛУ ЛЮБОМИРУ ГУЗАРУ
ВЕРХОВНОМУ АРХІЄПІСКОПУ
КИЄВО-ГАЛИЦЬКОМУ

На пам'ять урочистої і святкової події звертаємо до тебе Нашу думку, Достойний Брате, щоб повернутись разом з тобою духом до того дня, в якому тебе, оточеного і привітаного збором вірних і дорогих осіб, зараховано до служителів Христа. Цим Листом висловлюємо тобі Наші поздоровлення і з великою любов'ю бажаємо наново від початку пройти твоїм священничим шляхом, повністю посвяченим апостолятові.

Ти, насправді, був піднесений до священничого чину в Стемфордській українській Єпархії і там почав своє священниче служіння, що триває п'ятдесят років і присвячене багатогранній діяльності. Заслужують на згадку ті обов'язки, які ти виконував для духовного служіння вірним і для відповідного навчання молодих семінаристів.

Завершивши вищі теологічні студії у цьому Вічному Місті, ти прийняв монаше життя, якому від цього моменту посвятив усі свої сили. Але твій апостолят між вірними українцями, для яких ти присвятив невтомне дбання в душпастирському служінні, найбільше вирізнявся відколи ти увійшов до грона наступників Апостолів, а згодом – до Колегії кардиналів.

Повсюди бачимо докази твоєї працьовитості і приклад твоєї єпископської турботи. Справедливо визнаними є твій розум, врівноваженість, розважливість у судженнях, відкритість на діалог з усіма. Не хочемо замовчувати і твоєї глибокої побожності, апостольської ревності, особливої любові, здатності завжди бути готовим, щоб всім послужити.

Тому, наближаючись до цього особливого ювілею твого священства, прагнемо від усього серця скласти тобі Наші щирі побажання, а також твоїй Церкві в Україні та твоїй Студитській Спільноті. Благаємо Господа, безмежно доброго, щоб щедро винагородив твої заслуги, був поруч з тобою з Своєю постійною допомогою і супроводжував тебе з Своїм Духом Утішителем. Небесна Матір, Цариця Апостолів, нехай завжди тебе підтримує. Тобі, Достойний Брате, уділяємо Наше Апостольське Благословення, яке радо поширюємо на Куріальних Єпископів і на всю твою церковну спільноту.

Дано у Ватикані, 31 січня 2008,
на третьому році нашого Понтифікату.

Венедикт XVI, Папа Римський

(Продовження на 3 стор.)

ВІЗИТ «AD LIMINA APOSTOLORUM» ГРЕКО-КАТОЛИЦЬКИХ ЄПІСКОПІВ З УКРАЇНИ

В рамках візиту "Ad limina Apostolorum" ("До Апостольських порогів") греко-католицьких єпископів з України, 30 січня 2008 року, Високопреосвященніший Владика Ігор Возняк, Архiepіскоп Львівський УГКЦ, очолив Архiepірейську Святу Літургію в базиліці Santa Maria Maggiore (Святої Марії Більшої). Проповідь виголосив Владика Богдан Дзюрах, Єпископ-помічник Київської Архiepіпархії УГКЦ, в якій закликав молитися про покровительство Матері Божої над цим візитом і над всім українським народом. У відправі взяв участь також кардинал Бернард Франціс Лау, настоятель базиліки. Святу Літургію, яка була відслужена у бічній каплиці перед чудотворною іконою Матері Божої Salus Populi Romani, прикрасили своїм співом Сестри Василянки.

Слід зазначити, що 28 січня у рамках даного візиту Папа Венедикт XVI прийняв на приватній аудієнції Блаженнішого Любомира з його єпископами-помічниками (Владика Діонізій Ляхович, Владика Василь Медвіт, Владика Гліб Лончина та Владика Богдан Дзюрах), Високопреосвященнішого Владика Ігоря Возняка, Преосвященного Владика Мілана Шашіка, Апостольського Адміністратора Мукачівської єпархії та Високопреподобного о. Дмитра Григоряка, ЧСВВ, Апостольського Адміністратора Бучацької Єпархії.

У вівторок, 29 січня, у приміщенні Конгрегації Східних Церков, відбулася спільна зустріч владик з кардиналом Леонардо Сандрі, Префектом Конгрегації для Східних Церков. Під час зустрічі, керівник відомства, яке в Римській Курії займається справами християн східного обряду, звернувся до провідників Церкви в Україні з промовою.

ВІДБУЛОСЯ ОСВЯЧЕННЯ ТА ВІДКРИТТЯ ЦЕРКВИ-МУЗЕЮ САКРАЛЬНОГО МИСТЕЦТВА

У неділю, 20 січня 2008 року Високопреосвященніший Владика Ігор (Возняк), Архiepіскоп Львівський, під час Архiepірейської Божественної Літургії, у співслужінні з духовенством, освятив відреставровану церкву блаженного Климентія Шептицького (м. Львів, вул. Кривоноса, 1). Також, у даному храмі відбулося відкриття музею сакрального мистецтва ім. Антонія Петрушевича Львівської архiepіпархії УГКЦ, в якому розміщено експозицію частини пам'яток іконописного мистецтва зібраного монахами-студитами після легалізації УГКЦ.

На Святій Літургії, серед численної зібраних вірних, були також присутні ректор Львівського Державного Університету Внутрішніх Справ, генерал-майор міліції, професор Володимир Ортинський та голова Львівської обласної ради Мирослав Сенік.

Владика Ігор, промовляючи до всіх присутніх у храмі, най-

ВЛАДИКА ІГОР ОЧОЛИВ ПЕРШУ БОЖЕСТВЕННУ ЛІТУРГІЮ В КАПЛИЦІ БЛ. О. ЗАРИЦЬКОГО

В свято найменування ГНІХ та святого Василя Великого Високопреосвященніший Владика Ігор (Возняк), Архiepіскоп Львівський, у співслужінні із численним духовенством, відслужив першу Божественну Літургію в новозбудованій каплиці блаженного Олексія Зарицького, що в мікрорайоні м. Львів Рясне-1. Слід зазначити, що дана парафіяльна громада була зареєстрована три роки тому. Будівництво цієї каплички, настоятелем якої є протоієрей Михайло Розпендовський, за фінансової підтримки п. Петра Кратюка тривало протягом трьох тижнів.

Владика Ігор, дякуючи вірним цього храму за побожну участь у святій Літургії, у своїй проповіді зазначив, що свято найменування ГНІХ в нашому краю співпадає із святом Нового року згідно юліанського календаря: "Початок нового року означає, що поза нами закінчений певний період часу, котрий ми використали в якийсь спосіб: добрий чи не добрий, але воно наше. Перед нами постає новий відлік часу, тобто року, що є великим невідомим для нас, ані як ми його використаємо, ані чи цей Новий рік ми щасливо переживемо, чи бува, Господь не покличе нас певного дня у цьому році, щоб здати звіт із нашого життя". Тому, проповідник закликав всіх до того, щоби старатися добре використати час, бо це дар, запропонований нам Богом для гідного використання.

Відтак, після святкової Архiepірейської Літургії Владика Ігор окропив свяченою водою новозбудовану капличку блаженного Олексія Зарицького.

ПАСТИРСЬКИЙ ВІЗИТ ВЛАДИКИ ІГОРЯ НА ПАРАФІЮ ЗІСЛАННЯ СВЯТОГО ДУХА М. ЛЬВІВ

У свято Собору Пресвятої Богородиці і св. Йосифа Обручника, Високопреосвященніший Владика Ігор (Возняк), Архiepіскоп Львівський, відслужив Архiepірейську Літургію в каплиці парафії Зіслання Святого Духа (м. Львів, вул. Трильовського, 9а). Співслужили з Владикою Ігорем: о. Василь Мирш, адміністратор даної парафії, о. Орест Фредина, протосинкел Львівської архiepіпархії та о. Микола Яворський, канцлер Львівської архiepіпархії.

"Свято Собору Пресвятої Богородиці, яке святкуємо – це свято християнської родини, взірцем якої є свята Родина з Назарету", - наголосив у своїй проповіді Владика Ігор. "Серед темряви тогочасного світу, свята Родина з Назарету – це неначе небесне світло, оазис, серед духовної пустині; це – приклад життя для християнських родин ... Стараймося наслідувати родинне й особисте життя так, як нас навчають Ісус, Марія та Йосиф. Живімо у любові та злагоді з нашими найближчими та з самим собою. Молімося до Пресвятої Богородиці, щоб випросила нам благословення у свого сина на праведне християнське й родинне життя!", - зазначив проповідник.

По закінченні Архiepірейської Літургії діти даної парафіяльної спільноти представили для усіх присутніх різдвяний вертеп.

Відтак, о. Василь, у присутності Владика Ігоря, розповів та показав, на якому етапі знаходиться будівництво нового парафіяльного храму.

перше висловив вдячність Господу Богу, Який "допоміг, щоб ця святиня, котра багато десятків років не служила властивому призначенню, а колись належала певній католицькій громаді латинського обряду нашого Львова, стала знову церквою, в котрій можна спокійно молитися". Проповідник наголосив на тому, що цей "храм було збезчещено, а замість того, щоб він служив як місце та будівля для принесення безкровних жертв, тут відбувалися різні інші дії, що зовсім не були пов'язані з культом Божої слави. А причиною усього цього є завжди людські гріхи", за які ми повинні сердечно перепрошувати Господа.

Пан Володимир Ортинський, завдяки якому, на прохання Владика Ігоря, церковній громаді УГКЦ були передані дані приміщення та споруди колишнього монастиря, зазначив: "Сьогодні, після багатьох десятиліть, в цьому зруйнованому, сплюндрованому храмі пролунало Слово Боже. Ми всі до цього спричинилися і будемо це робити надалі... Ми в університеті також будемо активно використовувати цю споруду для виховання тих молодих офіцерів міліції, які повинні служити з Божою допомогою в першу чергу людям. Ми хочемо, щоби наш офіцер був християнином, морально високою людиною та захисником людей".

Ієромонах Севастіян Дмитрук, студит, голова Сакральної комісії Львівської архiepіпархії УГКЦ, завдяки старанням якого відбулося відкриття та освячення даної церкви-музею, зазначив, що "освячуючи сьогодні наш храм-музей ми віддаємо глибоку пошану та засвідчуємо пам'ять великим мужам нашої Церкви, які зробили неоціненний вклад у розвиток української культури та в утвердження національної ідентичності українського народу".

Після Святої Літургії відбувся огляд експозицій церкви-музею сакрального мистецтва Львівської архiepіпархії УГКЦ та святкова трапеза

ВЕНЕДИКТ XVI ПРИВІТАВ БЛАЖЕННІШОГО ЛЮБОМИРА З ЮВІЛЕЄМ СВЯЩЕНСТВА

2 лютого у Прокатедральному соборі Святої Софії у Римі з нагоди 75-річчя життя і 50-річчя священства Блаженнішого Любомира, Глави Української Греко-Католицької Церкви, було відслужено урочисту Архиєрейську Божественну Літургію. Її очолив сам Верховний Архиєпископ Києво-

Галицький у співслужінні із владиками з України, які прибули до Вічного Міста на візит «Ad limina Apostolorum». У Літургії взяла участь багато священників, а також архиєреїв та священників інших Східних Церков. Торжество своєю присутністю збагатили почесні гості із Ватикану: Кардинал Леонардо Сандрі, Префект Конгрегації Східних Церков, разом із своїми співробітниками, Кардинал Тома Шпідлік, як також п. Тетяна Іжевська, Надзвичайний і Повноважний Посол України при Апостольській Столиці, повідомляє український відділ Радіо Ватикан.

Після Заамвонної молитви зі словом привітання до Глави Української Греко-Католицької Церкви звернувся Кардинал Леонардо Сандрі, після чого монсеньор Мауріціо Малвестіті, секретар Кардинала Сандрі, зачитав привітання від Святішого Отця Венедикт XVI. Блаженніший Любомир щиро подякував Святішому Отцеві, зазначаючи, що складається таке враження, «немовби Папа Венедикт XVI є присутній разом із нами на цій Святій Літургії». Його блаженство подякував усі присутнім за участь у тій Службі Божій, за спільну молитву, підкреслюючи, що цей день «не є святом, у значенні святкування, а є часом подяки Господеві». Опісля, Глава УГКЦ уділив усім своє пастирське благословення.

ГОЛОВА ПАПСЬКОЇ РАДИ «СПРАВЕДЛИВІСТЬ І МИР» ВІДВІДАВ УКРАЇНУ

4 лютого в рамках офіційного візиту в Україну Львів відвідав кардинал Ренато Рафаелле Мартіно, Голова Папських Рад «Справедливість і Мир» і у справах душпастирства мігрантів та подорожуючих. Основна мета візиту — представлення українського перекладу Компендіуму соціальної доктрини Католицької Церкви, яке відбулося в Києво-Могилянській академії.

Впродовж візиту до Львова кардинал Мартіно провів зустріч з місцевими мирянськими і громадськими соціально зорієнтованими організаціями у приміщенні прес-центру Львівської архієпархії УГКЦ, а також мав зустріч з семінаристами Львівської греко-католицької семінарії Святого Духа, після якої також прочитав доповідь в Українському католицькому університеті.

У своїх промовах кардинал Мартіно представив присутнім бачення Католицькою Церквою таких понять, як «війна», «мир», «справедливість», продемонстрував її позицію стосовно конфліктів і проблем, які стоять на часі в сьгоднішньому світі. Відоме, зокрема, засудження кардиналом Мартіно страти Садама Хусейна. У зв'язку з цим він зазначив, «що смертна кара — це завжди неприродна смерть, яку навіть держава не може застосовувати».

Щодо українського перекладу Компендіуму соціальної доктрини Католицької Церкви, то, як наголосила у коментарі РІСУ голова Комісії «Справедливість і Мир» УГКЦ д-р Леся Коваленко: «Компендіум соціальної доктрини Католицької Церкви — це концентрований довідник соціального навчання Церкви... Добре продуманий текст і покажчик дозволить усім зацікавленим легко знайти, що і чому стверджує Католицька Церква». Українська — це 37-ма мова, на яку перекладений Компендіум.

В УГКЦ СТВОРЕНО НОВИЙ ЕКЗАРХАТ І ПРИЗНАЧЕНО ЙОГО ПЕРШОГО ЕКЗАРХА

15 січня 2008 року у Ватикані було повідомлено про те, що Святіший Отець Венедикт XVI поблагословив такі рішення Синоду Єпископів Української Греко-Католицької Церкви:

- заснувати новий архиєпископський екзархат у Луцьку;

- призначити о. Йосафата Олега Говери, священника Тернопільсько-Зборівської єпархії, першим екзархом, уділяючи йому титулярний престол Цезаріани.

«Новий екзархат називатиметься «Волинський» і до нього входитимуть Волинська й Рівненська області. Осідок екзарха буде у Луцьку. Його створено на підставі рішення Синоду Єпископів УГКЦ Верховним Архиєпископом, як і

Донецько-Харківський та Одесько-Кримський екзархати. Тому ці екзархати називаються архиєпископськими. По суті, це означає, що вони діють від імені Верховного Архиєпископа і є йому підзвітні», — у коментарі для Департаменту інформації пояснив Блаженніший Любомир.

БІОГРАФІЧНА ДОВІДКА О. ЙОСАФАТА ОЛЕГА ГОВЕРИ

Народився 12 вересня 1967 року в місті Івано-Франківську. Після закінчення середньої школи навчався у підпільній духовній семінарії. 30 травня 1990 року був рукопокладений на священника і призначений настоятелем парафії Святих Володимира і Ольги смт Велика Березовиця.

З 1996 до 1999 року навчався у Люблінському католицькому університеті. Після цього був віце-ректором Вищої духовної семінарії імені Йосифа Сліпого. Упродовж 2004-2007 року навчався у Папському Східному інституті у Римі (Італія), де здобув ліценціат з пасторальної теології. Відтак о. Йосафат Говера виконував обов'язки ректора духовної семінарії імені Йосифа Сліпого.

Крім рідної, української, володіє російською, польською, італійською та німецькою мовами.

ПАСТИРСЬКИЙ ВІЗИТ ВЛАДИКИ ГЛІБА ДО ІРЛАНДІЇ

З 17 по 22 січня 2008 року Преосвященний Владика Гліб (Лончина), Апостольський Візитатор для українців греко-католиків в Італії, Іспанії та Ірландії, перебував із пастирським візитом в Ірландії. У цій країні діє греко-католицька громада Блаженного священномученика Миколая Чарнецького в м. Дублін, де душпастирює архимандрит Сергій (Келегер). Приналежними до цієї громади вважають себе більше, ніж 500 вірних.

У Навечір'я Богоявлення Владика Гліб разом з архимандритом Сергієм були гостями на Святій вечері в одній українській родині в Дубліні. Туди колядками і щедрівками гостей прийшли привітати декілька членів парафіяльної громади.

У день свята, 19 січня 2008 року, Апостольський Візитатор очолив урочисту Архиєрейську Божественну Літургію в ораторії святого Кевіна. Це мала каплиця при катедральному соборі в Дубліні, де наші вірні звичайно збираються на богослужіння. Свята Літургія відбулась на престолі, який Владика освятив у червні 2007 року. З Владикою співслужили архимандрит Сергій та о. Христофор (Хома), Ті. Храм був ущерть наповнений нашими вірними, які прибули для участі у святковому богослужінні.

У свято Богоявлення громада Блаженного священномученика Миколая поповнилась ще одним членом: відбулось хрещення новонародженої дитини. Від 1999 року у парафії це вже 146 христини. Богослужіння продовжилось Великим Водосвяттям біля древнього Баптистерію, після якого владика Гліб окропив храм і вірних свяченою водою.

Особливістю свята стало посвячення ікони Блаженного Карла, який був цісарем Австрії та Апостольським князем Угорщини під час двох останніх років Першої світової війни. Ікона є даром одного невідомого добродія із Сполучених Штатів Америки.

(Прес-служба Львівської Архiepархії)

Кількома рядками...

(Продовження, початок на 2 стор.)

ПОЧАТОК НОВОГО СЕМЕСТРУ У ЛЬВІВСЬКІЙ ДУХОВНІЙ СЕМІНАРІЇ

4 лютого у Львівській духовній семінарії розпочався другий семестр 2007/08 навчального року. На Літургії отець ректор Святослав Шевчук наголосив на важливості часу у житті людини, адже, це можливість від Бога реалізувати план, який був покладений на кожного зокрема Творцем усього.

Ще одна подія, яка, без сумніву, має чимале значення для життя семінарії, так і для життя усієї Церкви відбулась цього ж дня. У рамках візиту до України, на запрошення Блаженнішого Любомира, до семінарії, разом із Апостольським нунцієм в Україні Іваном Юрковичем, завітав Його Емініція Ренато Рафаелле Мартіно, який є Президентом Папських Рад «Справедливість і Мир» та у справах душпастирства мігрантів. Підставою прибуття кардинала Ренато на Україну є огляд життя Католицької Церкви, а також бути присутнім на презентації Компендіуму соціальної доктрини Католицької Церкви, який був перекладений на українську мову. Зрештою ця мова є 36-ою, на яку було зроблено переклад. На завершення зустрічі кардинал Ренато разом із архиєпископом Іваном Юрковичем уділили усім присутнім своє архиєрейське благословення.

СВЯЩЕНИК УГКЦ

СТАВ «ЛЮДИНА РОКУ – 2007» У НОМІНАЦІЇ: «ГРОМАДСЬКИЙ ДІЯЧ»

Редакція газети «Проскурів» (газета Хмельницької Миської Ради) підбила підсумки свого Десятого регіонального рейтингу популярності «Людина року – 2007». Перед журі постало непросте завдання з огляду на зростаючий рейтинг самого конкурсу та його нинішню ювілейну особливість. Опираючись на думку багатьох експертів з журналістського середовища, пропозиції професійних об'єднань, колективів, журі сказало своє слово. Переможцем регіонального рейтингу популярності «Людина року – 2007» у номінації: «громадський діяч» став отець Іван Данкевич – директор Хмельницького Обласного Благодійного Фонду «Карітас», священник Української Греко-Католицької Церкви та настоятель храму Різдва Пресвятої Богородиці у м. Хмельницьку. Всього було 23 номінації. Невдовзі газета «Проскурів» проведе урочисту церемонію нагородження номінантів конкурсу «Людина року – 2007».

ВІДБУВСЯ ІІ РІЗДВЯНИЙ ФЕСТИВАЛЬ

Учасниками фестивалю, що відбувся у Народному домі м. Стрия, стали сім греко-католицьких церковних хорів Стрийщини, церковний хор парафії УАПЦ у Стрию, камерний оркестр Стрийської музичної школи та оркестр духових інструментів Львівської духовної семінарії УГКЦ.

За годину до початку фестивалю всі його учасники зібралися в храмі святого апостола Якова у Стрию, де було відслужено молебень при мощах преподобномучениці Тарсикії (Мацьків), який очолив о. Тарас Пошивак, Протосинкел Стрийської єпархії.

Всіх учасників фестивалю було нагороджено подячними грамотами Владика Юліяна (Гбура), єпарха Стрийського. Грамоти диригентам оркестрів та регентам хорів вручив о. Тарас Пошивак. На завершення фестивалю Протосинкел Стрийської єпархії також подякував його організаторам: відділу культури і туризму Стрийської райдержадміністрації, міськрайонному товариству «Просвіта» м. Стрия, асоціації диригентів Стрийщини «Камертон» та відділу культури м. Стрия.

ЗАВІСА ВИСТАВКИ, ПРИСВЯЧЕНОЇ ВЛАДИЦІ ЙОСАФАТУ (ФЕДОРИКУ), ЧСВВ

1 лютого у стінах приміщення Львівського історичного музею (пл. Ринок, 6) відбулося закриття виставки, котра присвячена 110 річчю від дня народження блаженної пам'яті Владика Йосафата (Федорика) (1897-1979), василіянина, його героїчному минулому, подвигу чернечого життя у нелегкі для УГКЦ часи під назвою «Життя та діяльність». Її, як відомо, було відкрито у грудні минулого року святою Богослужбою у храмі св. Андрія (Львів). Змістовну промову виголосила п. Ірина Карпинець, заслужений діяч мистецтв України, племянниця Кир Йосафата та організатор цієї виставки у м. Львові. На згаданій виставці можна було оглянути особисті речі Владика Йосафата, насамперед церковні, з підпілля, різні документи, родинні фотографії (монаші). Навіть рукописну обітницю вступу в Чин св. Василія Великого тощо. Експонати було взято з Крехівського монастиря і від п. Ірини Карпинець.

6 БЕРЕЗНЯ ПАПА ВЕНЕДИКТ XVI ЗУСТРІНЕТЬСЯ ЗІ ВСЕЛЕНСЬКИМ ПАТРІАРХОМ ВАРФОЛОМІЄМ I

Папська рада зі сприяння християнській єдності підтвердила, що 6 березня Папа Венедикт XVI прийме на аудієнції Всесвітнього Константинопольського патріарха Варфоломія I, який приїде до Риму на святкування 90-річчя заснування Папського східного інституту. Цей новий навчальний заклад, опіку над яким довірив ордену Єзуїтів, заснував у жовтні 1917 року декретом «Motu proprio Orientalis catholici» Папа Венедикт XV. Нині в цьому інституті навчається 125 студентів, а також 350 слухачів. За всю історію інституту в ньому навчалось близько 6.500 чоловік, серед яких – навіть деякі патріархи (включно з Варфоломієм I), котрі отримали там звання доктора богослов'я.

6 грудня минулого року Святіший Отець, зустрічаючись із професорами та студентами Східного інституту, звернувся до них із такими словами: «Я переконаний, що підтримка закладу має в собі також екуменічну складову, оскільки, черпаючи з мудрості християнського Сходу, збагачуються усі».

ВІДБУЛОСЯ ЗАСІДАННЯ ПРАВОСЛАВНО-КАТОЛИЦЬКОЇ РОБОЧОЇ ГРУПИ РОСІЇ

Прес-агентство SIR EUROPA повідомляє, що 28 грудня в Москві при ВЗЦЗ Московського Патріархату відбулося засідання православно-католицької робочої групи Росії, заснованої в 2004 році після зустрічі кардинала Вальтера Каспера з патріархом Алексієм II з метою вирішення конкретних проблем, що виникли або виникають у відносинах між православними і католиками на території РФ.

Під час переговорів було вирішено, що протягом 2008 року робоча група зустрічатиметься раз у три місяці. Говорилося також про більш тісне співробітництво між Церквами в області мас-медіа, про ситуації в католицьких притулках (які православні іноді звинувачують в «прозелітизмі»). Учасники робочої групи обговорили питання будівництва нових католицьких храмів і реституції (тобто повернення) храмів, невикористовуваних для культових цілей. Католицькі члени групи завірили у своїй готовності підтримувати Православну Церкву в боротьбі за введення в державні школи, як факультативного предмету, основ православної культури.

У БРИТАНСЬКИХ ЦЕРКВАХ ЧИСЛО КАТОЛИКІВ ПЕРЕВИЩИЛО ЧИСЛО АНГЛІКАН

У британських церквах уже більше католиків, ніж англікан: згідно з опублікованим британськими вченими статистичним дослідженням, кількість відвідувачів католицьких церков склала в середньому 862 тисячі у тиждень, – у той час як в англіканські церкви щотижня приходиться 852 тисячі.

Показовий і той факт, що колишній прем'єр-міністр Великобританії Тоні Блер, будучи прибічником англіканства, перейшов у католицизм услід за своєю дружиною та чотирма дітьми, які вже сповідували цю релігію.

Число прихильників католицизму зростає, зокрема, завдяки припливу мігрантів зі Східної Європи та деяких районів Африки. У цілому в Великобританії регулярно відвідує храми лише 6% населення країни, – у той час як у США цей показник становить 40%.

ПРЕЗИДЕНТ ІРАНУ НАЗВАВ ІСУСА ПРОВІСНИКОМ ЛЮБОВІ

Іранське агентство новин Ipa оприлюднило частину побажань, які президент Ірану Махмуд Ахмадінежад надіслав Папі Римському з нагоди свят. У листі президент також висловив сподівання, що новий 2008 рік «принесе світовому суспільству спокій і мир, який опиратиметься на справедливість і духовність». У своєму посланні Папі іранський президент висловив бажання, щоб «новий рік був роком відмови від тиску, насильства, дискримінації; роком миру, дружби і пошанування прав усіх народів», назвавши при цьому Ісуса провісником любові, дружби, справедливості і духовних цінностей. На думку Ахмадінежада, «сьогодні більше, ніж будь-коли в історії, світ повинен дотримуватись заповідей Божих пророків».

Нагадаємо, що Папа вже отримав листа від ісламських учених, і, як наслідок, іранський муфтії Гхазі бін Мухаммад бін Талал зустріне в березні з кардиналом Тарцізіо Бертоне, аби визначити деталі їх візиту у Ватикан. Для цього Святіший Отець надіслав ісламським ученим офіційне запрошення.

(Продовження на 5 стор.)

Італійська газета пише про «ефект Ратцінгера»

Масовий наплив прочан до Ватикану – це, на думку італійської газети «Corriere della Sera», конкретний результат так званого «ефекту Ратцінгера». Найбільше італійське видання підкреслює, що ніхто не очікував, що спадкоємець Івана Павла II викличе такий же великий ентузіазм, який супроводжував попереднього Понтифіка.

На думку газети, найбільш показовими є дані щодо розміру пожертв, у тому числі й так званого податку святого Петра, який надсилають до Ватикану з усього світу: у той час, як у 2005 році сума становила 59 мільйонів доларів, то торік вона сягнула 102 мільйонів. Крім цього, газета наводить оприлюднені нещодавно дані про кількість людей, котрі взяли участь у зустрічах з Папою в минулому році: у загальних аудієнціях, молитвах «Ангел Господень» та літургійних урочистостях у Ватикані й Castel Gandolfo взяли участь близько 2 мільйонів 800 тисяч чоловік (на зустрічі з Іваном Павлом II під кінець його понтифікату приїжджало значно менше людей).

Звичайно, визнає «Corriere della Sera», папа Венедикт XVI не так багато подорожує, як попередній папа, а тому, щоби з ним зустрітися, прочани з усього світу самі з'їжджаються у Ватикан.

У статті звертається увага на те, що нинішній Папа обмежив число аудієнцій та різних зустрічей, а також виступів; відмовився він і від проведення беатифікаційних мес. Але слід пам'ятати, що на момент свого обрання він був уже 78-літнім, – у той час як Іван Павло II, ставши Папою, був на 20 років молодший.

Одночасно з тим, як обмежилася публічна діяльність Папи, збільшилася його доктринальна праця, пише газета. В Італії вже продано 1,5 мільйона екземплярів енцикліки «Spe salvi», а книга «Ісус із Назарету» перекладена на 32 мови. Зараз триває її переклад ще на 7 мов. Нині папа Венедикт XVI працює ще над двома енцикліками, одна з яких буде присвячена вірі. Крім того, готується до друку друга частина книги «Ісус із Назарету».

«Цей один із найстаріших Понтифіків виявляє незвичайну активність у роботі і викликає у світі надзвичайний інтерес», – пише на закінчення італійська газета. На цей рік заплановано три його поїздки: у США (15-20 квітня), Сідней (15-20 липня) і Люрд (серпень).

Ватикан говорить про потребу екзорцистів

Як повідомляє ANSA, у папи Венедикта XVI немає наміру зобов'язувати єпископів збирати гарнізони екзорцистів для боротьби з демонічною одержимістю, заявив репортерам прес-секретар Ватикану о. Федеріко Ломбарді (нещодавно на сайті Petrus з'явилася інформація, що папа виношує плани про встановлення в найближчі місяці певної кількості екзорцистів у кожній єпархії, аби «одержимі» люди могли одержати швидке зцілення). Папа Венедикт також має намір знову ввести наприкінці меси молитву до Архангела Михаїла, який, згідно з традицією, вважається хоронителем від зла.

Ватикан відреагував на зростаючу в останні роки потребу в екзорцистах, створивши курси боротьби із найекстремальнішими формами «безбожництва». «Субкультура сатанізму і окультизму зросла, оскільки люди зневірилися у прогресі, – сказав своїм студентам експерт з екзорцизму в університеті Ватикану о. Паоло Скарафоні. – Люди страждають і думають, що звертання до диявола допоможе їм вирішити їхні проблеми». Він відзначив також, що дуже мало людей (можливо, лише один з десяти), про яких говорять, що вони одержимі, є насправді одержимими.

Але групи шанувальників сатани та окультичних практик поширені в суспільстві вже настільки, що служіння екзорцизму останнім часом стає усе більш затребуваним. Послідовники сатанізму здійснюють язичеські та окультичні обряди з метою поклоніння дияволу. Екзорцизм же, на думку віруючих, звільняє особу від прямого впливу сатани.

Беручи до уваги зростаючу загрозу сатанізму, університет Regina Apostolorum у Римі відкрив спеціальний курс для тих, хто виявляє цікавість до боротьби з дияволопоклонством. На курс запрошуються лікарі, психіатри, юристи та молодіжні лідери. Насправді вони, найімовірніше, не проведуть жодного акту екзорцизму, проте зможуть зрозуміти феномен сатанізму.

Новий курс розглядає сатанізм як явище релігійне, з психологічної й соціологічної точки зору. Студентів навчають, як розпізнати реальну присутність диявола в одержимій людині. Основними ознаками одержимості експерти називають три: здатність говорити іноземними мовами, яких одержима людина не вивчала, наявність надлюдської сили і знання про заховані предмети або ті, які перебувають на далекій відстані.

Крім того, Католицька Церква вважає, що сатанізм тісно пов'язаний з антигромадською і кримінальною поведінкою: у ЗМІ вже з'являлися повідомлення про групу молодих людей, на рахунок яких – кілька ритуальних убивств. При цьому Ватикан упевнений, що молоді люди часто залучаються в сатаністські секти через вплив ЗМІ, музики й інтернет.

Обряд екзорцизму містить у собі серію жестів і молитов, якими призивається Божа сила зупинити «демонічний» вплив над одержимою особою. Теоретично усі священники можуть здійснювати екзорцизм, але на практиці лише деякі з них справляються із цим завданням.

Обрано нового Генерального Настоятеля Товариства Ісуса

За повідомленням Ватиканського радіо, 19 січня оголошено ім'я нового Генерального Настоятеля Товариства Ісуса (ордену Єзуїтів). Новим «Генералом» делегати з усього світу обрали єромонаха Адольфо Ніколаса, який прийшов на зміну о. Гансу-Петеру Кольвенбаху.

Отець Ніколас, 1936 року народження, родом з Іспанії, провів своє життя у служінні Церкви в Японії, де й був: рукоположений у священство; викладав у Софійському університеті в Токіо; керував Пастирським інститутом у Манілі; був ректором Схоластикату єзуїтів у Токіо; очолював Японську провінцію та управляв єзуїтською Конференцією Центральної Азії та Океанії.

Обрання головного настоятеля в особі священника, який усе своє служіння провів у Японії, дає підставу припускати, що орден Єзуїтів спрямовує свій погляд на азіатський континент як на поле широкої місіонерської та пастирської діяльності в майбутньому.

Єврейські торговці провели марш проти заборони на торгівлю у Ватикані

Єврейські торговці сувенірами вийшли на демонстрацію протесту у відповідь на рішення Ватикану заборонити вуличну торгівлю. Рішення префекта Ватикану кардинала Джованні Лайоло виявилось досить болючим для багатьох єврейських мешканців Риму, оскільки протягом багатьох століть саме євреї займалися тут вуличною торгівлею, відзначає Агентство єврейських новин. З існуючих 113 ліцензій, котрі дозволяють продаж сувенірів на вулицях Ватикану, 112 належать єврейським торговцям.

У середині XVI століття, після того, як євреї Риму опинилися в ґетто, Папа Римський Павло IV дозволив деяким єврейським родинам продавати на вулицях дрібне начиння, а в 1870 році офіційні ліцензії закріпили права єврейських торговців на продаж сувенірів у Ватикані.

Прес-секретар римської єврейської громади, який підтримував претензії протестувальників, повідомив, що в даний час близько 400 єврейських родин зайняті в сфері торгівлі сувенірами, і заборона позбавить їх джерел існування. Головний рабин Риму Рікардо ді Зеґні також висловив занепокоєність негативними наслідками такого «поспішного рішення» префекта.

Жіноча «непогора» забороні на доступ до чоловічих монастирів Афону

За повідомленням РІА «Новости» з посиланням на Афінське агентство новин, грецька поліція видворила з меж чернечої республіки Афон групу жінок, які порушили тисячолітню заборону на відвідування представницями жіночої статі Святої гори. Порушниці наблизилась до так званих «врат Афону» неподалік древнього візантійського монастиря Зігу, який нині занедбаний, заявивши, що цим вони виявили «символічну непокору» забороні жінкам на доступ до чоловічих монастирів Афону. Утім, їм вдалося проникнути углиб забороненої території лише на лічені метри: майже відразу після того, як група жінок перейшла границю Афону, їх видворили відтіля великі сили поліції.

Порушниці заявили журналістам, що переступили межу чернечих володінь у знак протесту. Вони вимагають переглянути цілу низку судових рішень, за якими понад 8 тисяч гектарів території було відчужено від світської частини півострова на користь афонських монастирів. «Якщо монастирі не поважать заборони на відчуження спадкового майна, вони не мають права жадати від нас, щоби ми поважали їхню заборону», – заявила одна із демонстранток.

Судова тяганина жителів навколишніх селищ з афонськими ченцями триває вже понад два з половиною десятиліття. Останнє судове засідання з цієї земельної суперечки від-

булося в середині січня цього року в Салоніках.

Гора Афон була проголошена священним місцем ще в указі візантійського імператора Василя I в IX столітті. Заборона на відвідування жінками Афону – так званий «аватон» – освячений багатовіковою традицією. Афон вважається «уділом Пресвятої Богородиці» – єдиної з жінок, котра завжди незримо присутня на Святій горі. Вхід на Афон закритий не тільки для жінок, але і навіть для тварин жіночої статі, за винятком курей, які несуть яйця, і кішок, які ловлять мишей у монастирях.

Історія зберегла кілька випадків, коли недоторканність афонських володінь для жінок порушувалася. Так, жінки скривалися тут серед біженців після невдалого повстання греків проти турецького панування в 1770 році, а також під час Війни за незалежність 1821 року. В 30-і роки XX століття, переодягнувшись чоловіком, на Афон проникла Алікі Діплараку – перша грекinya, яка завоювала титул «Міс Європа». Побувавши на Афоні лише задля того, щоби вдовольнити свою цікавість, Діплараку згодом вихвалялася цим учинком.

Зовсім іншим був настрій у Євгенії Пейю, яка опинилася на Афоні всупереч своїй волі в 1948 році, під час громадянської війни. Тоді загін партизанів-комуністів потрапив у засідку урядових сил, і тим, що вижили, в тому числі й 17-літній дівчині, вдалося урятуватися втечею в монастирях Афону. Як згадувала Пейю в одному з інтерв'ю, вона вважала, що зробила великий гріх, пройшовши на Афон, і глибоко розкаювалась за цей вчинок.

Грецький кримінальний кодекс прямо забороняє жінкам вхід на Афон, а порушницям загрожує тюремне ув'язнення. Кілька років тому грецький уряд негативно відреагував на резолюцію Європарламенту, яка вимагала скасувати аватон в рамках забезпечення рівноправності між чоловіками й жінками. Уряд заявив, що, як і раніше, продовжуватиме поважати древню традицію.

Поза тим, влітку минулого року місцева влада мала намір дозволити доступ у монастир Зігу всім бажаючим, у тому числі жінкам. Рішення не передбачало відміни аватону, однак монастир Зігу міг стати винятком із правил, оскільки перебуває приблизно в сорока метрах поза офіційною межею Афону, яку заборонено переступати жінкам.

Путін: Держава поверне борг Російській Церкві та іншим традиційним релігійним організаціям

Президент РФ Володимир Путін заявив, що держава в боргу перед Російською Православною Церквою, і пообіцяв сприяти відродженню духовності в країні. Виступаючи після молебня в Успенському соборі Валдайського Іверського монастиря, президент відзначив, що він і ті, хто працює з ним, «представляють державу, яка протягом багатьох попередніх десятиліть чимало спричинилася до того, щоби корені нашої історії та культури, у тому числі й духовної, були підірвані». «Тому поки що нам немає за що дякувати», – підкреслив президент, відповідаючи на вітальні слова патріарха Московського і всея Русі Алексія II, який подякував В.Путіну за сприяння у відродженні Іверської обителі на Валдаєві.

В.Путін заявив, що сприймає ці слова подяки «винятково як сподівання на те, що держава поверне борг Російській Православній Церкві, іншим традиційним конфесіям, поверне борг російському народу». Президент пообіцяв, що держава «робитиме все, щоби оправдати довіру російського народу, Росії, щоби відроджувалася духовна культура, щоби допомагати Церкві в її служінні Росії».

В.Путін відзначив, що державні структури вже чимало зробили для відновлення й відродження Валдайського Іверського монастиря: «Федеральна дорожня служба побудувала мости і дорогу, РАО «ЄЕС Росії» провело електрику, «Газпром» – газ, а Ощадбанк Росії вклав десятки мільйонів доларів у реконструкцію храму». «Залишилося лише відновити розпис у храмі й позолотити бані. Обіцяю вам, що це буде зроблено у найближчому часі», – запевнив В.Путін, звертаючись до предстоителя Російської Церкви.

Європарламент визнав «право на аборт і контрацепцію»

Європейський парламент прийняв рапорт про стратегію прав людини. Він знову повертається до права репродуктивного здоров'я, яке узгоджується з визначеннями Всесвітньої організації охорони здоров'я (WHO) і означає також право на аборт, сексуальну освіту й контрацепцію без контролю батьків, пише «Nasz Dziennik». За «репродуктивні права» проголосували соціалісти і ліберали, а думки представників християнських демократів розділилися. У сумі «проти» проголосувало 190 послів із 700 присутніх.

У пункті 162 говориться про «право дитини на здоров'я, особливо сексуальне і репродуктивне здоров'я дівчаток», і стверджується, що охорона здоров'я матерів повинна бути невід'ємною «частиною майбутньої стратегії прав дитини». У пункті 163 додано абзац про «загальне право повнолітніх дівчат на статеве і репродуктивне здоров'я, а також на освіту і послуги в питанні планування сім'ї».

Відповідно до визначення, даного ВООЗ, право на сексуальне здоров'я означає, що люди, в тому числі і діти, «мають право на відповідальне, задовільне і безпечне сексуальне життя, а також можливість розмножуватися і приймати рішення, чи робити це і яким чином. Безумовним є право чоловіків і жінок на одержання інформації і доступу до безпечних, ефективних та доступних методів регулювання народжуваності, згідно зі зробленим ними вибором». При цьому під визначенням «методу регулювання народжуваності» криється так зване «право на застосування контрацептивних засобів, пошук методу лікування безплідності і переривання небажаної вагітності (sic!)». Утім, визначення «послуги в сфері планування сім'ї» не виключає права на вбивство зачатої дитини. Точно також можна інтерпретувати слова з пункту 164, який говорить про «загальні потреби в питанні статевого здоров'я».

СТВОРЕНО ОРГАНІЗАЦІЮ, МЕТОЮ ЯКОЇ Є БОРОТЬБА З ІСЛАМІЗАЦІЄЮ ЄВРОПИ

Представники декількох правих партій країн Європи оголосили 19 січня в Антверпені про створення нової організації, метою якої є боротьба з ісламізацією Європи. Утворення, яке одержало назву «Міста проти ісламізації», складається з членів партії «Фламандський інтерес» (Бельгія), Австрійської партії свободи, Британської народної партії, а також праворадикалів з Данії, ФРН та Італії.

Символом нової організації стало коло заборонного дорожнього знаку, на якому зображено силует мечеті, перекреслений діагональною лінією. «Необхідно зупинити будівництво мечетей у таких європейських містах, як, скажімо, Антверпен, а також наплив мусульманських емігрантів», – заявив Берт Дебі з партії «Фламандський інтерес».

МАРАНИ ПОВЕРТАЮТЬСЯ ДО ЄВРЕЙСЬКИХ КОРЕНІВ

Нашадки маранів – португальських та іспанських євреїв, які свого часу насильно були переведені у християнство, через кілька сотень років масово проходять гіор і повертаються до своїх єврейських коренів, повідомляє Ynet. Цю інформацію видання отримало від рабина Еліяшу Бірнбаума, керівника фонду «Шавей Ізраель» у Португалії. Фонд займається наверненням загублених «колін ізраїлевих» у усюму світі, а в Португалії він має справді широке поле діяльності: не менш як 10% населення цієї країни є нащадками маранів.

Посол Ізраїлю в Португалії Аарон Рам підтвердив журналістам Ynet, що останнім часом часто зустрічається з людьми, які з гордістю повідомляють йому про своє єврейське походження.

«Духовному відродженню» португальських маранів сприяє ослаблення впливу Католицької Церкви та антисемітизму. Нашадки християнина, – вважає єпископ. Із яких належить до забезпечених та освічених прошарків португальського суспільства, можуть уже не побоюватися, що їхнє повернення до віри предків призведе до якихось негативних наслідків.

АНГЛІКАНСЬКИЙ ЄПІСКОП ЗАКЛИКАЄ ВІРУЮЧИХ ЖЕРТВУВАТИ ОРГАНИ

Англійський єпископ Том Батлер закликав християн жертвувати свої органи перед смертю для порятунку інших, повідомляє сайт Ekklesia. Так він підтримав медиків, які наголошують на потребі продовжувати нагадувати людям про необхідність таких актів, оскільки донорський орган може зіграти вирішальну роль у порятунку чийогось життя. «Добровільно та без жалю віддаючи себе і те, що тобі належить, заради блага інших – це обов'язок християнина», – вважає єпископ.

Багато хто звинувачує єпископа Батлера в тому, що він тисне на віруючих, нав'язуючи думку, що не жертвувати органи – це «гріх», хоча насправді він цього не казав, а просто підкреслив, що донорство – це «чудовий практичний приклад» християнського принципу любові до ближніх, як до самого себе. Він пояснює: «Християнська традиція утворює дану Богом цінність людського життя і принцип визнання потреб інших вищими за свої власні».

АНТРОПОЛОГІЧНА КРИЗА В РОСІЇ

Історичні катаклізми в Росії у XX столітті призвели до ослаблення сімейної та соціальної ролі чоловіка, наслідком чого став ріст кризових явищ у суспільстві, вважає декан факультету психології Російського православного університету ім. апостола Івана Богослова о. Андрей Лоргус. «Наше суспільство перебуває в глибокій антропологічній кризі. Хоч у ній перебуває й увесь інший світ, але у нас ця криза особливо виразна: це революція, кілька війн, геноцид, соціальна депресія. Результатом цього стало знищення, насамперед, чоловічої свідомості та чоловічого місця в родині», – заявив о. Андрей в інтерв'ю «Интерфаксу».

На його думку, сьогодні в Росії сформувалося «суспільство «жіночого» типу, у якому об'єктивно, за рахунок соціально-історичних, а не тільки сімейних факторів, змістилися гендерні ролі». При цьому, на думку священника, «якщо жінка перебирає на себе функції чоловіка (навіть якщо не за власним вибором, а через необхідність), то нічого доброго з цього не буде».

«Щоб побачити масштаби цього процесу, достатньо подивитися на сьогоденню кількість розлучень, суїцидів, психічних захворювань. Ці явища перебувають у прямій залежності від стану родини та зміною гендерних ролей», – вважає о. Андрей Лоргус. Шизофренія, за його словами, виникає, «коли в голові людини змішується несумісне». Наприклад, дитина, яка спостерігає, як мати за відсутності у родині батька «несе на собі всі тягари і нещаслива до того, що хоче вмерти», така дитина ховатиметься від жахів цього життя «у комп'ютері, у хворобі, у наркоманії».

Простягни свої стомлені руки
Назустріч зраненим
долоням Ісуса

Фулля Горак

МОЛОДЬ У СУЧАСНОМУ СВІТІ

Цього літа у Києві проходив Форум християнської молоді під промовистою назвою «Молодь. Церква. Україна». Духовний провід УГКЦ, усвідомивши велике провалля, яке сьогодні віддаляє молодь від Бога, забили у дзвін перестороги. Адже одна з найактуальніших проблем сьогодення – навернення молоді до церкви та прищеплення їй моральних цінностей. Проте виконати це завдання надзвичайно важко, особливо зважаючи на різкий упадок моралі у світі. Не будемо йти далеко і наводити приклади поведінки невірної молоді, адже це можна було яскраво прослідкувати на прикладі неприпустимої поведінки деяких молодих греко-католиків – учасників форуму...

Питання сучасної молоді сьогодні – одна з найбільш актуальних проблем не лише в Україні, але й у всьому світі. Молодь «ставити хрест» на своєму житті, віддаючи перевагу наркотикам, алкоголю, аморальній поведінці. Через брак моральних орієнтирів у багатьох країнах різко зростає злочинність, особливо серед молоді. У Великобританії проводили опитування, результати якого засвідчили, що через занепад моральних цінностей та зростання кількості одиноких матерів руйнується традиційний сімейний устрій. Сьогодні завагітніти ще до шлюбу, розлучитися чи зробити аборт вважається нормальним явищем. Але найбільш болюче те, що моральні орієнтири кинули під ноги на лише далекі від церкви молоді хлопці і дівчата, але й багато представників християнської молоді. Більшість батьків стверджують, що їхні діти дуже добре виховні, ходять до церкви, проте більшість із них навіть не здогадуються, як поведуть вони себе в колі друзів. Звичайно, мені неприємно говорити про те, що багато молодих греко-католиків зовсім не ангелятка і лише вміють грати роль слухняних овець перед батьками, та з іншого боку мовчати про це – гріх.

Молодим людям здається, що вони найрозумніші. Сьогодні дуже модно жити за покликком серця, а не розуму. Та насамперед хочеться донести до нашої молоді одну істину – ми не можемо бути незалежними від Бога і самостійно встановлювати норми добра і зла. Адже нерідко те, що здається нам правильним, приносить згубні наслідки. Не варто покладатися на власний розум, а набагато краще керуватися Божою мудрістю. Так можна уникнути багатьох неприємностей, а головне – менше згрішити. Набути цю мудрість може кожен, адже, як вчить Біблія:

«Якщо комусь із вас бракує мудрості, нехай безупинно просить у Бога, котрий усім дає щедро та без дорікання» (Як. 1,5). Не треба боятися відкрити Богові своє серце і вилити Йому всі свої болі, адже Бог – наймилосердніший і Він не залишиться байдужим до наших проблем. Потрібно лише запросити Його до свого серця, і Він його вилікує. Як співаємо перед Святим причастям: «Припадім до Ісуса, як серце в нас болить, Він знає всі терпіння, Він їх осолодить».

Сьогодні більшість людей живе заради матеріальних благ і дуже мало думає про свою душу. Батьки їдуть за кордон і залишають своїх дітей на виховання стареньким бабусям. Звичайно, внуки не дуже прислухаються до бабусиних порад, говорять, що старше покоління надто вже скептично і підозріло ставиться до молоді. Внуки навіть не намагаються прислухатися до бабусиних порад і ведуть розгульний спосіб життя. Тим часом батьки, засмакувавши закордонного життя, навіть не думають повертатися на Україну. Їхні діти стають наркоманами, алкоголіками, моральними потворами. Тому перш за все потрібно пам'ятати батькам, що саме вони відповідатимуть перед Богом за своїх дітей. Бог не питає, скільки грошей ви заробили для своїх дітей, скільки будинків чи автомобілів ви їм купили, а питає, як ви їх виховали, чи практикували в домі християнське життя, чи молилися разом. Тому у згіршенні нашої молоді винні насамперед самі батьки, у яких «немає часу» займатися вихованням своїх дітей. А зі своїми дітьми потрібно розмовляти, навіть якщо вони вже дорослі. Нехай краще вони виллюють свої проблеми батькам, а не стороннім людям, які радять лікувати всі проблеми та негаразди алкоголем та наркотиками. Сьогоднішня молодь дуже хитка у

своєї вірі, тому саме батьки і церква повинні бути тими опорами у житті, які не дадуть спиткнутися у житті, які не дадуть провалля.

Сьогодні, як ніколи, за виховання молоді мусить узятися Церква. Священники повинні бути завжди відкритими для молоді і шукати з нею спільну мову. Священники повинні спробувати завоювати серед молоді ті позиції, які свого часу завоював Іван Павло II. Молодь надзвичайно любила Папу, слухалась і довіряла йому. І саме тут виникає парадокс – де ці мільйони молодих хлопців і дівчат, які зустрічалися з Папою на Сихові, по неділях і святах, коли в церквах відправляються святі Літургії. Напевне, ця молодь пропустила повз вуха або не дочула сказану тоді Іваном Павлом II просьбу: «Дорога українська молоде ... любіть Церкву».

Все зло світу ніби змовилося звести молодь нанівець. Телебачення, інтернет, вульгарні фільми та книги повсюдно засмічують юні голівки жорстокістю, аморальністю та насильством. А найбільше лякає те, що серед тих, кого можна побачити на святій Літургії, найменше молоді. Молоді хлопці і дівчата не знають Божого слова і не хочуть його знати. Адже сказано у Святому Письмі: «Бо де двоє або троє збираються заради Мене, там і Я серед них» (Мт. 18, 20). Лише в спільній молитві, коли серед нас перебуває Бог, можна випросити все, про що мрієте. Потрібно лише вірити і пам'ятати, що те, що неможливо в людей, воно можливе у Бога. Тож мусимо заохочувати молодь читати християнські часописи, звертатися до влади з пропозиціями показувати хороші фільми, які проповідують християнські цінності. Потрібно заохочувати молодь частіше відвідувати відпустові місця, адже там Боже милосердя зможе подолати силу диявола і вирвати людину з-під впливу нечистоти.

Дуже часто буває так, що в молоді пропадає бажання до молитви, молодим хлопцям та дівчатам лінкати стати на коліна і подякувати Богу за всі ласки, які Він зіслав на них та їхніх рідних. Натомість цілими ночами танцювати на дискотеках чи годинами дивитись телевизор або теревенити по телефону з друзями молоді не набридає ніколи і лінєвство в цей час кудись тікає. Я вже особисто перевірила, що тільки-но візьму в руки релігійну книжку, як одразу на мене намагається сонливість і вкладає мене спати, не давши почерпнути Божих мудростей.

В ті хвилини, коли нечистий намагається затьмарити наш розум і з нашою допомогою завдати болю Пресвятій Трійці, потрібно молитися до Матінки Божої, адже її Бог наділив надзвичайною силою – топтати голову сатани.

Сьогодні дуже актуальною проблемою є розчарування молодих людей. Як не можуть знайти собі других половинок, починають дорікати за це Богові; вони буцімто моляться до Нього, а Він не дає їм щастя. Але ж на все – свій час! Як то кажуть, «провидіння Боже повільне, і тільки біс метушиться». Тому потрібно терпеливо очікувати свого щастя і вірити, що все, що не робиться у житті – на краще, а особливо тоді, коли все це людина робить з Божим благословенням і молитвою на устах. Інколи християнська дівчина закохується в поганого хлопця і просить Бога зробити так, щоб вони були разом. Коли ж проходить час, а хлопець і далі не

хоронитель ще ні разу в житті не залишив мене саму у важких життєвих перипетіях. З усіма проблемами ми боролися разом і виходили переможцями. Я завжди докладала всіх зусиль, щоб не образити свого ангела. А ваш ангел часто плаче?

Християнську молодь, навіть якщо вона перебуває на стадії згіршення, все ж можна повернути на праведну дорогу. А ось із молоддю, яка далека від церкви і мало що знає про Бога, ситуація набагато складніша – проте не безнадійна! Соломинкою порятунку для своїх невірних ровесників має стати сама християнська молодь. Силою до Бога чи до церкви нікого не затягнеш, просьбою

звертає на цю дівчину уваги, вона починає докоряти Богові і розчаровується у житті, кидає подалі від себе церкву та молитву. Але ж Бог бажав цій дівчині лише добра! Він оберігає її, але вона цього не розуміє. Ну, припустимо, цей погано вихований хлопець одружиться з цією порядною доброю дівчиною, а через деякий час зрадить її чи почне бити. Що далі? На жаль, молодь має один дуже великий мінус – самовпевненість.

Дуже хочеться прийти на допомогу молоді і дати їм добрих порад. Мені здається, що один з найефективніших методів – оповідка з дитинства, якої мене навчила бабуса. За її словами, кожна людина на правому плечі носить ангела, а на лівому – диявола. І коли людина робить щось зле, то ангел дуже сильно плаче; коли ж навпаки, то нечистий багряніє від злості. Я закарбувала в пам'яті цю бабусину мудрість і перш ніж щось зробити, одразу згадую про свого ангела: як відреагує він на мій вчинок? І, повірте, ангел-

– малоймовірно, а ось добрим прикладом... Саме добрим прикладом молоді християни можуть привести до Ісуса заблуканих овець. Католицька молодь повинна практикувати Божі закони у повсякденному житті, і тоді оточуючі її невірні зроблять правильні висновки. Адже коли вони побачать, з якою легкістю та ентузіазмом католицька молодь долає життєві труднощі, віддаючи себе у руки Богові, то й самі захочуть такої опори і прийдуть до Бога.

Християнська молоде! У твоїх руках – майбутнє Церкви й України. Гідно неси звання християнина, своїм добрим життєвим прикладом показуй усім, який добрий Бог, як солодко жити під Марійським ярмом – вервицею і яке це щастя приймати до свого серця Євхаристійного Ісуса. Католицька молоде, сміливо вступає у бій з гріховним світом – і перемога на твоєму боці. Адже з тобою – Бог!

Ірина МАМЧУРОВСЬКА

МУЗИКА ЗАСІБ КОНТРОЛЮ НАД ОСОБИСТІЮ

Музика – мистецтво суб'єктивне. Мелодійні комбінації нот сприймаються людиною дуже індивідуально, свідомо-підсвідомо. Вони мають здатність формувати у людини певний настрій, впливаючи на світогляд, насаджуючи певні ідеї та цінності своїх творців. Навколо музики формуються цілі субкультури, члени яких мають подібні світоглядні позиції, стиль одягу та навіть манеру поведінки чи риси характеру. Постає питання: подібні люди обирають подібну музику чи музика робить людей подібними одне на одного?

На мою думку, люди все ж самі обирають, що саме їм слухати, але музика остаточно «допомагає» сформувати їхній світогляд. Особливо це стосується дітей та підлітків, які є значно вразливіші і податливіші до маніпуляцій, аніж доросле населення.

Тож, враховуючи поширеність музики, її «міжнародність», можна зробити висновок, що її використовують для певних маніпуляцій над людською свідомістю для полегшеного управління масами, не говорячи вже про те, що музика – дуже прибутковий бізнес, який приносить мільйонні статки своїм творцям, іноді – ціною зруйнованих моральних цінностей чи потупленого людського інтелекту.

ПОП-МУЗИКА

Саме цей напрям музичного мистецтва найчастіше визнають головним джерелом отуплювання та деградації особистості. Характеризується монотонними повторюваними ритмами із сильним бітом, повторюваними словами переважно без будь-якого змісту. Як відомо, монотонна музика згубно впливає на психіку, розслаблює мозок людини і «програмує» його. А надмірно лірична музика, згідно з нещодавніми науковими дослідженнями, вводить людину в стан так званого сомнамбулізму – розладу свідомості, при якому вона перебуває в стані своєрідного сну, автоматично робить звичні дії (ходить, перекладає речі тощо).

Поп-музика – один із найбільш масових музичних напрямів. Крім вищезазначеної шкоди, вносить деморалізацію серед населення через пропагування відвертої еротики у кліпах («Віа Гра», «Не ангели»). Таке явище повинне бути засудженим у християнському світі, адже воно викликає неповагу до дівчини, жінки, яку починають сприймати як ляльку,

рід задля задоволення чоловічих потреб («Концепція ляльки»), не поважаючи її особистість та почуття. Поп-музика слугує засобом пропаганди дошлюбних стосунків та випадкових статевих контактів. Звідси – аборти, покинуті діти, швидкі темпи поширення венеричних захворювань та СНІДу.

Варто додати, що далеко не всі виконавці поп-музики стали зірками завдяки своєму надзвичайному таланту. Більше серед них таких,

котрі пробились у світ шоу-бізнесу через гроші та зв'язки. Особливо на пострадянському просторі. Взяти, наприклад, нині популярного Василя Бондарчука чи Женю Фокіна... Висновки робіть самі.

Подібна до поп-музики і R'n'B-музика. Тільки цей напрям передбачає ширше вживання лайливих слів та відверту пропаганду матеріалізму, надмірної любові до грошей та розкоші (Потап та Настя Каменських). Шкода так званих матюків доведена – це потужні заряди негативу, які викликають у людей не лише неадекватну нехристиянську поведінку, а й певні захворювання. А надмірна цікавість до матеріального загалом у християнстві засуджується, адже на першому місці у людини має бути все ж душа...

Прив'язаність до матеріального робить людину рабом фінансових корпорацій, і замість того, щоб радіти життю, спілкуватися з близькими, людина тяжко працює задля покупки нового плазмового телевізора чи іншої, навряд чи потрібної, проте розрекламованої речі.

Хоча, варто сказати, що серед так званої «попси» трапляються дійсно талановито виконані пісні, які не пропагують аморальність та мають певний нешкідливий зміст.

РЕП ТА ВСЕ, ЩО З НИМ ПОВ'ЯЗАНЕ

На відміну від поп-музики, реп можна назвати цілою філософією. Цей вид музичного мистецтва зародився в американських мегаполісах, у найбільш розвинених, переважно негритянських, кварталах, де триває постійна боротьба за виживання між різними кримінальними угрупованнями. Реп твориться в умовах бійок, під звуки пострілів, іноді у цілковитій бідності, але з нестримним бажанням здобути гроші на розваги та розкіш. Закони суспільства та держави нівелюються – орієнтація йде лише на закони вулиць.

На жаль, ідея вуличного життя набула величезного поширення і в Україні. Не в останню чергу – через надмірну популяризацію американської культури, в тому числі і репу. Молодь вважає такий стиль життя неймовірно романтичним і копіює його. Тим паче, що і в Україні, особливо у 90-х роках ХХ ст., спостерігався значний рівень бідності. Батьки, працюючи, приділяли своїм нащадкам мало уваги, іноді залишали їх напризволяще і їхали за кордон на заробітки, начебто піклуючись про майбутнє своїх дітей, а насправді його знищуючи. Таких дітей «брали під опіку» вуличні банди та їх лідери, тому не варто дивуватись, що підрастає покоління, яке більше не вважає злочин чимось поганим, якщо так не вважає «вулиця». Рівень культури таких дітей низький, вони переважно зле виховані, рівень їхньої освіти так само низький, адже вчиться є «непрестижно».

Головне – мати сильні кулаки! У такому середовищі вживання алкоголю чи наркотиків є звичним явищем.

Частина підростаючого покоління пропадає. Україна втрачає своє майбутнє! А кримінальні авторитети тішаються, адже підрастає їхня зміна. Радіють наркобарони, виробники алкоголю та тютюну – вони мають певних споживачів своєї продукції на довгі роки, адже їхні вуличні жертви – переважно неповнолітні. Радіють ті,

хто робить бізнес на «вуличній» музиці...

На мою думку, християнська спільнота повинна потурбуватися про сім'ю, адже саме її руйнація призводить до вищезгаданих наслідків. І більше дбати про духовний рівень населення. Обмежити згубний вплив чужоземних культур, зрештою. Адже, на жаль, молодь зростає бідною не лише матеріально, а й духовно, а Україна ризикує перетворитись на колонію тих держав, чію культуру їй нав'язують.

Крім того, реп поширює вживання лайливих слів, які, як уже сказано, завдають людині неправної шкоди навіть на генетичному рівні.

Більш «радянським» видом кримінально-вуличної музики є шансон. Проте пісні цього виду є більш примітивними, ніж реп, несуть ще більшу «отупілість», адже в них йдеться переважно лише про зеків та тюрми, – в той час як реп зачіпає й інші теми.

4. Культура темряви
У цьому пункті мова піде про рок, готику та деякі інші «неформальні» напрями.

Як відомо, неформальні культури створені на протигагу так званим вуличним і мають іншу ідеологію. Існує дуже багато видів неформальних культур: панки, готи, емо, металісти, просто рокери та інші. Деякі рокери живуть абсолютно самотньо. Такий стиль музики та спосіб життя обирають переважно люди мислячі, схильні задумуватись над складностями цього світу, схильні до протесту проти суспільних норм та обмежень. Та чи дає рок-музика або вступ до неформальних об'єднань бажану свободу і вірні відповіді на поставлені молодими людьми питання?

Не варто забувати, що музика має властивість впливати на лю-

дину, нав'язуючи їй певні переконання її творців. Детальніше про це сказано у першому розділі цієї роботи. Це стосується будь-якої музики, але року та подібних до нього напрямів особливо. Рок несе дещо песимістичне сприйняття світу і, безумовно, має дуже сильний вплив на людину. Під дією такої музики людина починає сприймати світ немов крізь темні окуляри. Це проявляється не лише в її думках та вчинках, а й у манері одягу і стилю загалом. Рокери воліють вдягатися в чорне, а цей колір сам по собі навіює певну похмурість... Тому, на мою думку, людям, які обрали такий вид музики, необхідно виховувати дуже сильну волю, аби навчитись відрізнити власні думки від нав'язаних. Для цього необхідна сильна віра в Бога, адже Він – головне джерело духовних сил людини, її волі. Втручання у свідомість можна подолати лише потужним зарядом світла. І всі ми повинні намагатися не допускати гріха – адже забруднену душу легше підкорити...

Музика повинна стати окрасою життя людини, а не її повелителем. Адже дуже багато людей стають залежними від музики, не уявляючи свого життя без неї.

Саме це і є першим кроком до самознищення під дією будь-якої музики, в тому числі і року та близьких напрямів. Актуальною для багатьох рокерів є також проблема фанатизму – надмірного обожнювання та ідеалізації певних виконавців, які стають для молодих людей іконами. Зображення кумира «окуповують» всі стіни, з'являються на предметах одягу, його манера поведінки ідеалізується і копіюється. Не варто забувати, що те, що ми бачимо на сценах – переважно лише імідж, вигаданий образ, який має велике значення для комерційності та популярності музики, а його сліпе копіювання – неповага, в першу чергу, до самого себе, адже фанат вважає себе ніким у порівнянні з

кумиром. По-друге – це порушення Божої заповіді, адже у християнина на першому місці має бути все ж Бог, і ідеалом – теж Бог.

Найнебезпечнішою у плані впливу на людину є, безперечно, готична музика. Людям з нестійкою психікою, людям творчим, вразливим, слід уникати цього виду музики, адже він має на них найпотужніший вплив. Готична музика є сильним джерелом думок, але ці думки дуже часто бувають

депресивними, знищують людину зсередини. Люди, які люблять готику, схильні до безнадії та розпачу, затяжних депресій і, що найгірше, самогубств. Деякі готичні пісні також пропагують темряву, містику та магію – дуже небезпечні речі, які гублять людську душу, життя на землі і позаземне існування, адже так людина стає рабом темних сил, які дарують їй таку здатність.

Крім того, рок не є джерелом свободи також і тому, що рокери переважно об'єднуються у свої компанії, де існують певні правила поведінки, загальноприйнята більш-менш подібна манера одягу та світосприйняття. Молоді люди, які щойно вирішили доєднатись до цього руху, часто густо копіюють старших рокерів, тим самим втрачаючи частину власної індивідуальності, і лише таким чином стають так званими неформалами. Також у компанії переважно є свої лідери. Отож, ми можемо розглядати їх лише як складові суспільства, але не як засоби для досягнення свободи від нього, і вони мають ідеологічні та культурні відмінності від «дітей вулиць».

Не варто забувати, що рок – музика руйнації. Сама мелодія, як твердять науковці, згубно впливає на людський організм та психіку, адже спотворює кластери води, з яких складений наш організм. Вже не кажучи про вкрай песимістичний зміст деяких текстів та вживання нецензурної лексики деякими виконавцями. Переважно рокери довго не живуть.

Який вид музики обрати – справа кожної людини. Але не слід забувати, що музика має надзвичайну владу над людьми, яку, можливо, використовують для того, щоб нами маніпулювати і завдати нам жити й думати вільно. Як би там не було, людина має бути психологічно незалежною від того, що слухає, – лише так вона має шанс залишитись собою. Також, на думку автора цієї роботи, не варто заціклюватися лише на одному виді музики, адже тоді людина починає мислити дещо однобоко і збільшується вірогідність того, що вона перетвориться на раба музики. Також не варто надмірно захоплюватися модними нині плеєрами, адже хвилі, які випромінюють навушки, діють безпосередньо на мозок, руйнуючи його. А сама музика, безумовно, має в собі і безліч позитивних сторін. Крім естетичної насолоди, вона також допомагає людині осмислити своє життя, іноді – полегшити страждання.

Головне – не забувати, що існує Сила, вища за музику, Бог, який може дарувати людині свободу від будь-якого фанатизму. Головне – вірити і сподіватися на Нього. А загалом не варто створювати собі кумирів... Це не лише порушення Божої заповіді, а й самоприниження.

Олександра КАНАФОЦЬКА,
учениця 11-А класу
СЗШ № 65 м. Львова

ВОНИ БАЖАЮТЬ ПОЗНАЙОМИТИСЯ

ЧОЛОВІКИ:

1) Володимир. Українець, греко-католик, без сімейного минулого, 09.08.1980 р.н.. Ріст – 163 см., вага – 63 кг., очі – карі, волосся – русаве. Шкідливі звички: не маю. Стан здоров'я: задовільний. Притаманні риси характеру: добрий, спокійний, врівноважений. Захоплення, інтереси: історія, музика. Потреба зрост. у христ. чеснотах: є. Професія: вчитель музики. Народився: с. Сілець, Тисменицький р-н, Івано-Франківська обл. Проживаю: м. Івано-Франківськ. Контактний телефон: 8 (03422) 3-16-21 (після 20.00).

2) ПЕТРО. Українець, хрищений за православним обрядом, без сімейного минулого, 16.05.1955 р.н.. Ріст – 160 см., вага – 60 кг., волосся – світле. Шкідливі звички: надмірна цікавість. Стан здоров'я: задовільний. Притаманні риси характеру: врівноважений, ревностний християнин. Захоплення, інтереси: спілкування зі справжніми християнами. Потреба зрост. у христ. чеснотах: є. Професія: робітник на ниві Господній. Народився: Хабаровський край. Проживаю: м. Сокаль, Львівська обл.. Контактний телефон: 8 (067) 4256897.

3) ОЛЕКСАНДР. Українець, греко-католик, без сімейного минулого, 20.04.1959 р.н.. Ріст – 185 см., вага – 89 кг., очі – карі, волосся – брюнет. Шкідливі звички: не маю. Стан здоров'я: добрий. Притаманні риси характеру: добрий, чуйний, уважний, спокійний, врівноважений. Захоплення, інтереси: наукова діяльність, спорт, природа, активний спосіб життя. Потреба зрост. у христ. чеснотах: є. Професія: лікар. Народився і проживаю: м. Львів. Контактний телефон: +380679067655.

ЖІНКИ:

1) АННА. Українка, греко-католичка, незаміжня, 15.12.1960 р.н.. Ріст – 164 см., вага – 70 кг., волосся – світло-русаве. Шкідливі звички: не маю. Стан здоров'я: задовільний. Притаманні риси характеру: сила й гідність, трудоголік. Захоплення, інтереси: духовна література. Потреба зрост. у христ. чеснотах: є. Професія: кіоскер-реалізатор. Народилася: с. Опорець, Сколівський р-н, Львівська обл. Проживаю: м. Львів. Контактний телефон: +380962102621.

2) ОРИСЯ. Українка, греко-католичка, без сімейного минулого, 11.07.1983 р.н.. Ріст – 176 см., вага – 52 кг., очі – сірі, волосся – русаве. Шкідливі звички: не маю. Стан здоров'я: добрий. Притаманні риси характеру: чесність, ніжність, скромність, доброта, порядність. Потреба зрост. у христ. чеснотах: є. Професія: інженер-економіст. Народилася і проживаю: м. Львів. Контактний телефон: 2299-424.

(Закінчення на 9 стор.)

ПРОБЛЕМА САМОТНОСТІ ХРИСТИЯН ТА МОЖЛИВІ ШЛЯХИ ЇЇ ВИРІШЕННЯ

Поява нового розділу в нашій газеті – «КЛУБ ЗНАЙОМСТВ» – не пройшла повз увагу наших постійних читачів. В редакцію надходять анкети з інформацією від дописувачів, нам дзвонять, діляться своїми враженнями і думками стосовно актуальності даної проблеми, в розмові наголошують про подальшу потребу висвітлення даної теми. Дописувачі також щиро цікавляться, чи цей розділ не є «одноразовою акцією» і чи передбачається його продовження. Всі ці запитання ми адресували координатору КЗ в газеті «МЕТА» Олександром Романюку з проханням дати на них відповідь. Пропонуємо Вашій увазі текст цієї розмови.

ЗАПИТАННЯ: Пане Олександр! Маючи посаду координатора КЗ, розкажіть, будь ласка, нашим читачам, як саме виник задум створення КЗ, що передувало цьому і чому було вирішено залучити газету «МЕТА» до висвітлення цієї діяльності?

ВІДПОВІДЬ: Повірте, це – довга історія, але постараюся розповісти все дохідливо і максимально стисло. Подивіться тільки, як стрімко зростає кількість нещасливих шлюбів та розлучень поміж особами із причини різноманітної несумісності партнерів та стану самотності подругів у шлюбі, як катастрофічно падає рівень народжуваності, якого розмаху сягнула кількість щорічно проведених абортів в Україні, зверніть увагу на проблему зміни цінностей, якій піддаються і деякі християни. Чи не станом гріховності і втратою християнських критеріїв цінностей можна пояснити все це?

Сьогодні дуже часто диктує нам спосіб життя у відмові від сповідання християнських засад цінностей, даних нам Творцем, до способу життя, основою якого є прославлення виключно людських критеріїв цінностей. Водночас бачимо брак заходів для поширення інформації про сповідання християнських чеснот, особливо серед молоді. Мені, як лікарю-урологу і лікаря-біоритмологу, у своїй практиці дуже часто доводиться мати справу і вирішувати сімейні проблеми (особливо в парах молодих вікових категорій)

найрізноманітнішого характеру: психологічні та сексуальні дисгармонії поміж партнерами, бездітні сім'ї у зв'язку зі статевими хворобами, небажання спільного виховання дітей, втікання від сім'ї з різних причин, алкоголізм та наркоманія подругів у шлюбі. Водночас із тим зростає кількість самотніх християн, які не бажають іти таким шляхом. Тому потрібно всіма доступними способами допомагати їм, відновлювати дещо втрачені нами християнські критерії цінностей, сприяти формуванню міцних християнських сімей та родин, об'єднувати таку категорію християн.

Є вже певні зрушення в цьому напрямку. При деяких храмах діють християнські клуби знайомств. Однак особам, які приходять на такі зустрічі, через певний віковий та психологічний бар'єр, відсутність елементарної інформації один про одного, навіть

протягом тривалого часу спілкування доволі важко започаткувати довірливі стосунки поміж собою. Враховуючи цю проблему, було вирішено використати інформаційно-об'єднуючу функцію саме газети «МЕТА», як однієї із найбільш читабельних газет, особливо серед молоді, для надання достовірної попередньої інформації християнам один про одного у вигляді анкетних даних дописувачів про себе, можливості через посередництво газети попереднього знайомства самотніх християн.

ЗАПИТАННЯ: Чи діяльність КЗ передбачає тільки друкування оголошень неодружених християн в газеті «МЕТА» і, в подальшому, самостійне знайомлення неодружених осіб поміж

собою, чи заплановано проведення якихось інших заходів для зближення неодружених осіб?

ВІДПОВІДЬ: Як я вже казав, основною метою, яку має виконувати газета «МЕТА», є інформаційне об'єднання всіх самотніх християн один стосовно одного, можливість для самотньої особи започаткувати знайомство з особою не тільки у вірі, але і відповідно до основних взаємних вподобань обох осіб, висвітлених у їх оголошеннях про себе у нашій газеті. Але це тільки перший етап в реалізації задуму стосовно вдалого християнського знайомства. В подальшому таким особам, які започаткували знайомство через газету, з метою поглиблення своєї духовності, християнських чеснот і покращення розуміння стану міцності стосунків поміж собою, ми пропонуємо продовжувати свої зустрічі, але вже в парі, в існуючих на сьогодні християнських клубах знайомств при храмах, де вже є розроблена програма таких зустрічей. І тоді вже спільна участь таких партнерів у засіданні клубу, довірливе обговорення ними кожної зустрічі та почутого на ній – важливий чинник або для подальшого ствердого об'єднання цих осіб або для ствердого їх визначення протилежності своїх світобачень.

Нижче подаємо анкети для оголошення самотніх християн різних груп – без сімейного минулого і з сімейним минулим. Всім, хто побажає заповнити відповідну до свого стану анкету, потрібно вирізати її із газети, заповнити і надіслати її в листі на адресу редакції газети «МЕТА». На конверті зробіть позначку «КЛУБ ЗНАЙОМСТВ».

З усіма пропозиціями, запитаннями та побажаннями щодо інформації та її розміщення в рубриці «КЛУБ ЗНАЙОМСТВ», а також для отримання додаткових бланків «АНКЕТА ДЛЯ ЗГОЛОШЕННЯ» – звертайтеся до координатора КЗ газети «МЕТА» Олександра Романюка за тел.: 226-43-97 в пн., ср., пт. – з 15.00 до 19.00, і у вт., чт. – з 11.00 до 15.00.

«АНКЕТА ДЛЯ ЗГОЛОШЕННЯ» - група «Н»

самотнього (ої) християнина (ки) без сімейного минулого для розміщення її в рубриці «КЛУБ ЗНАЙОМСТВ» газети «МЕТА».

Стать _____ (1)-Ім'я _____ (2)-Національність _____
 (3)-Ріст _____ (4)-Вага _____ (5)-Дата народження (день, місяць, рік) _____
 (6)-Природний колір волосся, очей _____ (7)-Стан здоров'я _____
 (8)-Шкідливі звички _____ (9)-Віросповідання, конфесія _____
 (10)-Основні риси характеру, вподобання _____
 (11)-Побажання щодо свого майбутнього товариша, супутника у житті _____
 (12)-Чи маєте потребу зростати в християнських чеснотах? _____
 (13)-Мета знайомства (товариські стосунки, створення сім'ї) потрібне підкреслити
 (14)-Професія (праця, навчання, інше) _____
 (15)-Матеріальна та житлова незалежність _____
 (16)-Місце народження та місце проживання (місто, село – їх назва) _____
 (17)-Контактний телефон _____

NB! а) в інтересах дописувачів – писати потрібно чітким і виразним почерком;

б) у «Зголошенні» дописувача, розміщеному в розділі «ВОНИ БАЖАЮТЬ ПОЗНАЙОМИТИСЯ» газети, деякі пункти заповнюваної анкети буде замінено цифрами, які є у дужках при цьому пункті анкети.

«АНКЕТА ДЛЯ ЗГОЛОШЕННЯ» - група «Б»

самотнього (ої) християнина (ки) із сімейним минулим (особи з офіційним уневажненням попереднього подружжя Церковним Трибуналом, або вдівці (вдови)) для розміщення її в рубриці «КЛУБ ЗНАЙОМСТВ» газети «МЕТА».

Стать _____ (1)-Ім'я _____ (2)-Національність _____
 (3)-Ріст _____ (4)-Вага _____ (5)-Дата народження (день, місяць, рік) _____
 (6)-Природний колір волосся, очей _____ (7)-Стан здоров'я _____
 (8)-Шкідливі звички _____ (9)-Віросповідання, конфесія _____
 (10)-Основні риси характеру, вподобання _____
 (11)-Побажання щодо свого майбутнього супутника у житті _____
 (12)-Чи маєте потребу зростати в християнських чеснотах? _____ (13)-Тривалість самотнього життя _____
 (14)-Сімейний стан: (отримав(ла) церковне уневажнення подружжя, вдівець (вдова)) потрібне підкреслити
 (15)-Інформація про дітей (їх наявність, кількість, вік кожної дитини, стан їхнього здоров'я, захоплення, незалежність) _____
 (16)-Професія (чи працюєте на даний час, пенсіонер(ка)) _____
 (17)-Матеріальна та житлова незалежність _____
 (18)-Місце народження та місце проживання (місто, село – їх назва) _____
 (19)-Контактний телефон _____

NB! а) в інтересах дописувачів – писати потрібно чітким і виразним почерком;

б) у «Зголошенні» дописувача, розміщеному в розділі «ВОНИ БАЖАЮТЬ ПОЗНАЙОМИТИСЯ» газети, деякі пункти заповнюваної анкети буде замінено цифрами, які є у дужках при цьому пункті анкети.

Контрацепція та її наслідки

Зореслава ГОРОДЕНЧУК,
кандидат медичних наук,
м. Львів

(Продовження. Початок у попередніх номерах "Мети")

ГІНЕКОЛОГІЧНІ ЗАХВОРЮВАННЯ

Гормональні контрацептиви призводять до зміни внутрішнього середовища піхви із такими наслідками, як кольпіт та бактеріальний вагіноз. Ці захворювання проявляються хворобливими відчуттями в ділянці статевих органів та виділеннями, деколи з неприємним запахом. Частим захворюванням є кандидоз піхви («молочниця»), який має у цих випадках хронічний перебіг та погано піддається лікуванню.

Застосування гормональних контрацептивів супроводжується вищою частотою хвороб, які передаються статевим шляхом, зокрема, хламідіозу і СНІДу.

Під час застосування оральних контрацептивів може з'являтися так звана «кровотеча прориву» у непередбачений час (поза псевдоменстрацією, спричиненою перервою у прийманні гормонів). Як звичайно, оральні контрацептиви призначають для «регуляції менструальної функції» при нестабільній тривалості циклу або при наявності овуляторних кровотеч, проте переважно поліпшення після припинення такого лікування не буває, оскільки ці препарати не впливають на причину розладів, а лише маскують їх прояви.

Контрацептиви, які складаються лише з прогестагенів («міні-таблетки», норплант, депо-провера) спричинюють нерегулярні кровотечі та кровомазання із статевих шляхів, через що суттєва частка жінок відмовляється від них вже в перші місяці застосування.

ІНШІ ЗАХВОРЮВАННЯ

У 5-7% користувачок гормональних контрацептивів виникає виражена депресія, яка проявляється пригніченням, тривожністю та зниженням статевого потягу. Відчуття, що вона стає «сексуальним об'єктом», нудота після приймання «таблетки», незадоволення своєю зовнішністю внаслідок збільшення маси тіла та погіршення стану шкіри, а також погане самопочуття (зокрема, біль голови) призводять до того, що жінка стає неспроможною адекватно реагувати на різноманітні ситуації у сім'ї. Усе це може призвести до нестерпної психологічної атмосфери у родині та закінчитися розлученням.

Гормональна контрацепція призводить до набряку рогівки очей з неможливістю носіння контактних лінз. Зниження імунітету під впливом синтетичних стероїдних гормонів спричинює частіше виникнення вірусних інфекцій дихальних шляхів, бронхітів та запалення приносивих пазух.

У літературі з'являються повідомлення про все нові захворювання, пов'язані із прийманням гормональних контрацептивів. Як приклад, можна згадати синдром болю в попереку та гематурії (loin pain-hematuria syndrome), який проявляється одно- або двобічним болем у попереку та появою крові у сечі.

ГОРМОНАЛЬНІ КОНТРАЦЕПТИВИ І МОЛОДЬ

Гормональні контрацептиви при застосуванні в підлітковому і молодому дорослому віці мають низку додаткових побічних ефектів.

Підлітки і дуже молоді жінки через психологічну незрілість і відсутність достатньої мотивації, зрозуміло, часто неспроможні пунктуально дотримуватися рекомендацій щодо приймання оральних контрацептивів, що суттєво знижує їх ефективність. Як наслідок,

настає «небажана» вагітність, яка у більшості випадків закінчується абортom із притаманними йому ускладненнями і наслідками.

Застосування гормональних контрацептивів у підлітковому віці спричинює прискорення закривання хрящових зон росту у кістках, а, отже, до низькорослості і зміни пропорцій скелету.

Для повноцінного розвитку мозку у підлітковому віці є важливою адекватна концентрація природних статевих гормонів, зокрема, естрогенів. Гормональні контрацептиви, призводячи до зниження концентрації природних гормонів, спричинюють розлади дозрівання мозкових структур, який стає помітним через 20 і більше років після їх приймання. Цей ефект описав Жером Лежен – всесвітньо-відомий вчений, який відкрив типовий генетичний дефект при синдромі Дауна.

Синтетичні статеві гормони, які входять у склад контрацептивів, спричинюють передчасне старіння молочних залоз. У молочних залозах дівчат-підлітків з'являються об'ємні утвори, які можуть спричинити канцерозобію (боязнь захворювання на рак), а макро- і мікроанатомічна структура цих органів стає такою, як у жінок у постменопаузі.

Ризик раку молочної залози тим вищий, чим молодшим був вік, у якому жінка почала приймати гормональні контрацептиви. Перебіг захворювання в таких випадках найбільш злоякісний і супроводжується найнижчими показниками виживання.

Аменорея у молодих жінок після відмови від контрацептиву триває довше, а інколи у них виникає стійка неплідність.

Крім того, застосування гормональних контрацептивів до настання першої вагітності супроводжується зростанням ризику різноманітних акушерських ускладнень.

ГОРМОНАЛЬНА КОНТРАЦЕПЦІЯ І ПОТОМСТВО

Перша овуляція після припинення прийому гормональних контрацептивів настає у 50% жінок через кілька місяців, натомість у решті 50% затримується на довгий час, навіть до 30 місяців (2,5 року!) після відмови від синтетичних статевих гормонів. Приблизно у половини жінок, які відмовляються від оральних контрацептивів, структура менструального циклу відновлюється у перші ж місяці, проте у решті наслідки контрацепції відчутні до року і довше: за наявності овуляції у таких жінок вкорочена фаза жовтого тіла (менше 10 днів), що свідчить про недостатню продукцію прогестерону і високу ймовірність викидня, якщо вагітність настає в такому циклі.

Американська асоціація ліків і харчових продуктів застерігає від приймання оральних контрацептивів у ранніх термінах вагітності, оскільки це супроводжується суттєвим ризиком для дитини. Якщо жінка приймає контрацептиви, не знаючи, що відбулося зачаття, то у її дитини є підвищений ризик виникнення вад розвитку, зокрема, серця і кінцівок. Якщо мати, що виношує дівчинку, продовжує під час вагітності приймати комбіновані контрацептиви, що містять синтетичні естрогени, то у дитини є ризик появи раку піхви і шийки матки в дитинстві або молодому дорослому віці (частота цієї патології становить 1:1000 випадків приймання естрогенів). У плодів чоловічої статі під впливом естрогенів формуються вади розвитку сечових шляхів і статевих органів з перспективою патології сперматогенезу в дорослому віці.

Численні авторитетні джерела рекомендують жінкам, які хочуть незабаром народити дитину, відмовитися від гормональної контрацепції щонайменше за 4 місяці до планованого зачаття і перейти на інший метод запобігання вагітності. У жінок, які вагітніють у перші місяці після відмови від контрацептивів, частота викиднів є вищою, ніж в середньому в популяції, а в плодів набагато частіше, ніж звичайно, виявляють вроджені вади розвитку, зокрема, генетичні аномалії, несумісні з життям (напр., поліплоїдія). Суттєвий дефіцит вітамінів групи В, зокрема, фолієвої кислоти в організмі жінки, який виникає під впливом синтетичних статевих гормонів, зумовлює високий ризик вад розвитку нервової трубки, які несумісні з життям або призводять до інвалідності дитини (аненцефалія, спинномозкові кили та ін.). Сказане тут загалом не стосується випадків, коли така вагітність прогресує: якщо не стався

самовільний викидень, то найімовірніше, що дитина є здоровою.

Вагітність, яка настає після гормональних контрацептивів, супроводжується більшим ризиком підвищення артеріального тиску (пізній гестоз, преєклампсія), особливо якщо контрацептивами користуються до настання першої вагітності. Ця патологія небезпечна як для матері, так і для дитини, і супроводжується високою частотою акушерських ускладнень та операцій.

Гормони, які входять до складу контрацептивів, легко проникають у молоко матері-годувальниці. Їх естрогенний компонент звичайно пригнічує лактацію і призводить до швидкого переходу на штучне вигодовування (звичайно комбіновані оральні контрацептиви для матерів-годувальниць не рекомендують). Вплив синтетичних гормонів на немовлят різноспрямований і залежить від дози. Зокрема, прогестагени андрогенного типу, які входять до складу «міні-таблеток» (найпопулярнішого гормонального контрацептиву для матерів-годувальниць), можуть мати маскулінізуючий ефект на дитину жіночої статі, а метаболіти цих гормонів ускладнюють перебіг жовтяниці новонароджених.

ЩО НЕБЕЗПЕЧНІШЕ: ГОРМОНАЛЬНА КОНТРАЦЕПЦІЯ ЧИ ВАГІТНІСТЬ?

Необхідність широкого впровадження контрацепції аргументують, зокрема, тим, що ризик ускладнень контрацепції суттєво менший порівняно з ризиком вагітності. Чи дійсно це так?

По-перше, неможливо порівнювати «помаранчі з помідорами»: особисті, сімейні, суспільні і моральні аспекти народження дитини і «запобігання вагітності» абсолютно різні.

По-друге, групи жінок, на основі яких проводять ці порівняння, нерепрезентативні. У показник материнської смертності входять усі випадки загибелі вагітних жінок, незалежно від причини, які трапилися від настання вагітності до кількох місяців (деколи навіть до року)

Результат вживання гормональних контрацептивів під час вагітності

після пологів. Це може бути смерть внаслідок загального захворювання (напр., вади серця), акушерської патології (яка найчастіше буває серед жінок із бідних верств суспільства, які не отримують належної медичної допомоги), аборту (за деякими дослідженнями, на цю причину випадає до 25-50% випадків загибелі вагітних жінок) та нещасного випадку, наприклад, через кілька тижнів після народження дитини. Натомість групи, на яких проводять оцінку безпечності контрацепції, складаються винятково із здорових жінок, у яких немає протипоказів до застосування контрацептивів. Ці жінки знаходяться під ретельним медичним контролем, що передбачає можливість раннього виявлення захворювань та своєчасного їх лікування.

Дослідження, у яких коректно сформовані обидві групи спостереження (напр., згадане раніше британське дослідження) доводять, що за всіх решти однакових обставин небезпечнішою є саме гормональна контрацепція, а не вагітність.

(Продовження у наступному номері)

(Закінчення. Початок на 8 стор.)

3) АЛЛА. Українка, греко-католичка, незаміжня, 16.07.1980 р.н.. Ріст – 165 см., вага – 57 кг., очі – блакитні, волосся – русяве. Шкідливі звички: не маю. Стан здоров'я: задовільний. Притаманні риси характеру: доброта, скромність, чесність. Захоплення, інтереси: мрію познайомитися з семінаристом. Потреба зрост. у христ. чеснотах: є. Професія: оператор комп'ютерного набору. Народилася і проживаю: м. Стрий, Львівська обл. Контактний телефон: +380988911724.

4) ВІРА. Українка, греко-католичка, незаміжня, 1961 р.н.. Ріст – 162 см., вага – 63 кг., очі – світлі. Шкідливі звички: не маю. Стан здоров'я: задовільний. Притаманні риси характеру: доброта, ніжність, скромність, щирість. Захоплення, інтереси: природа, квіти, народні пісні, спокійна музика. Потреба зрост. у христ. чеснотах: є. Професія: фотограф-портретист, не працюю. Народилася і проживаю: м. Ходорів, Жидачівський р-н, Львівська обл. Контактний телефон: +380965153684.

5) МАРІЯ. Українка, греко-католичка, незаміжня, 1980 р.н.. Ріст – 168 см., вага – 70 кг., очі – карі, волосся – темно-русяве. Шкідливі звички: не маю. Стан здоров'я: задовільний. Притаманні риси характеру: доброта, спокій, порядність. Захоплення, інтереси: духовна література. Потреба зрост. у христ. чеснотах: є. Професія: катехит, учитель християнської етики. Народилася і проживаю: Стрийський р-н, Львівська обл. Контактний телефон: +380964665807.

6) ОЛЕСЯ. Українка, греко-католичка, незаміжня, 31.05.1988 р.н.. Ріст – 164 см., вага – 45 кг., очі – карі, волосся – русяве. Шкідливі звички: не маю. Стан здоров'я: добрий. Притаманні риси характеру: чесність і порядність. Захоплення, інтереси: читання книжок, музика, екстрим. Потреба зрост. у христ. чеснотах: є. Професія: студентка. Народилася і проживаю: м. Львів. Контактний телефон: +380674274821.

7) ВЛАДИСЛАВА. Українка, греко-католичка, незаміжня, 1982 р.н.. Ріст – 170 см., вага – 56 кг., очі – карі, волосся – шатенка. Шкідливі звички: не маю. Стан здоров'я: добрий. Притаманні риси характеру: доброта, співчутливість, порядність. Потреба зрост. у христ. чеснотах: є. Професія: аспірантка. Народилася і проживаю: м. Львів. Контактний телефон: +380667722212.

8) ГАЛИНА-МАРІЯ. Українка, греко-католичка, вдова, 20.02.1950 р.н.. Ріст – 165 см., очі – зелені, волосся – шатенка. Шкідливі звички: не маю. Стан здоров'я: задовільний, інвалід II гр., репресія. Притаманні риси характеру: добра, чуйна, врівноважена, веселої вдачі, оптимістка. Захоплення, інтереси: кулінарія, господарство, воджу авто, танці, квіти, захоплення природою. Потреба зрост. у христ. чеснотах: є. Професія: мед. сестра, не працюю, пенсіонерка. Народилася: Закарпаття. Проживаю: м. Львів. Контактний телефон: у сусідів – 237-20-57.

Як Католицька Церква відноситься до сект?

(ЗАКІНЧЕННЯ)

У цій статті ми шукали відповідь на можливість повернення вірних в лоно католицької Церкви, котрі з різних причин відходять від правдивої Церкви, шукаючи реалізації своєї тожсамості в інших спільнотах. Тема доповіді: «Канонічний аспект повернення члена секти до Католицької Церкви» була розвинута в трьох розділах.

Беручи до уваги сьогоденне зацікавлення сектами, можна ствердити, що велика кількість людей часто зі своєї необізнаності, наївності, але однак зі ширістю і доброю волею хочуть шукати там Бога. З цієї рації цей капітал є часто перехоплюваний позбавленими скрупульів торгівцями душ. Церква почувається тоді зобов'язана реагувати. Ми б віддали злу прислугу тим рухам, якщо б стрималися від вираження застережень відносно їх відхиленя, котрі часто є дуже поважні. Велика кількість знавців з галузі сектознавства стверджують, що значний відсоток різних суспільних патологій є наслідком діяльності сект і нових релігійних рухів.

Європейські доповіді: Cotrella, Hunta, de Puiga, Доповідь Бюро Народної Безпеки, Резолюція Європейського Парламенту стверджують, що скритими цілями функціонування нових культових організацій є торгівля зброєю, наркотиками, живим товаром, розповсюдження всесторонньої брехні і маніпулювання людською свідомістю – під виглядом релігійної діяльності. Правдивими мотивами їх організованої діяльності є прагнення влади і багатства.

Секти наносять дуже поважну шкоду своїм adeptам, особливо коли йдеться про так звані деструктивні секти. Повернення в світ (суспільство) і реконвалесценція в минулому члена секти триває в середньому два роки, або чотирнадцять місяців, якщо він користується з допомоги спеціаліста. Деякі секти залишають тривалий слід в психіці своїх членів, при чому, цікава річ, зовсім це не мусять бути особи, котрі беруть участь в багатогодинних обрядах, або ті, котрих піддають індоктринації. Стверджено, що колишні визнавці сцентологічної Церкви належать до найважчих випадків, хоча їх «богослужіння» займають в тиждень набагато менше часу як наприклад віддавання пошани Кришні чи обряди в Церкві Об'єднання (муністи). Під час коли кришнаїти проводять сімдесят годин в тиждень прославляючи свого бога, муністи присвячують релігійним обрядам п'ятдесят три години, а сцентологи менше як сорок три години. Повернення до нормального життя экс-кришнаїта триває в середньому одинадцять місяців, шістнадцять місяців экс-муніста і двадцять п'ять з половиною місяців, коли йдеться про колишнього члена сцентологічної Церкви. Навіть коли жертва секти вважає, що є «здоровою», мусить згодитись із тим, що наслідки приналежності до секти чи визнання культу будуть тривати довше як час реконвалесценції. Деякі спеціалісти, котрі займаються з экс-членами сект твердять, що повне виздоровлення є неможливе.

Отже бачимо, що поведінка і методи деяких сект в особливий спосіб наносить деструктивний вплив на особистості, тим самим спричиняються до дезінтеграції родин і суспільства, а їхні доктрини часто бувають дуже далекими від вчення Христа і Церкви. Обов'язкове є попередження вірних, особливо молодих, щоб вважали, потрібно є організувати фахові поради, центри правничої допомоги і т.д. Це є справді дуже важливе, бо є фактом це, що великий відсоток членів різних сект потрапили туди з католицької Церкви.

Тому конечно є провадити катехизу, щоб вірні поглиблювали навчання Церкви про діяльність сект, про різниці, які є між католицькою Церквою і сектами. Важливо є вияснювати про тяжкість злочину апостазії і схизми, що через їх поповнення такий католик стає живою раною в організації Церкви. Отже становище Церкви відносно проблеми діяльності сект повинно бути здецидовано остерігаюче, вияснює і обороняюче. Велика частина сект не проявляє взагалі постави діалогу і співпраці для добра людини і добра спільного. Навпаки займають поставу ізоляції, специфічного «Гетта». Однак потрібно пам'ятати, що не можна їх трактувати як людей другої категорії, навпаки потрібно проявляти любов згідно з навчанням Христа, однак з другої сторони наша постава не може бути наївно-іренічна (об'єднуюча). По відношенню до рухів релігійних схильних до діалогу релігійною і співпраці для спільного добра, Церква і окремі католики, чи їх групи, готові взятись за таку діяльність. Церква однак, маючи за ціль добро людини і її спасіння, пригадує завжди «ким є людина», бо власне «людина є дорогою Церкви». Якщо однак різні секти чи рухи релігійні (пов'язані наприклад зі східними релігіями), переключують концепцію людини, її дорогу життя і дорогу спасіння, відлучення (відірвання) цілковите від Христа і Церкви, тоді Церква остерігає своїх послідовників перед помилкою і впливаючим з неї злом.

о. мгр ліц. Ігор ДЕМКІВ

о. Богдан ЛИПСЬКИЙ.
Духовність нашого обряду.
Нью-Йорк – Торонто, 1974.

Треба ще згадати про культ Євхаристії. Дехто каже: «Немає у нас Суплікації, не виставляють Святих Тайн, не роблять процесій» і т.д. Так, немає Суплікації, не виставляють Святих Тайн і не роблять процесій, бо в розумінні нашого обряду – це речі невідповідні. У нас не тільки не виставляють Святих Тайн, бо Христос – в Кивоті! Ба, що більше, ще й іконостас закриває, ще є завіса. Чому? Бо ми віримо, що Христос виступає у вигляді хліба і вина, тож не треба показувати нам, як дітям, що треба показати. Якби було так, що на наших очах хліб і вино дійсно перетворювалися б у Тіло й Кров, то варто було б це показати. Нема жадної видимої зміни. Зміна відбувається таємно-невидимо, а зовнішні вигляди лишаються ті самі. І коли Христос замкнений у кивоті, то чи це менше Його почитання і віра? Суплікації – це чисто польські богослужіння, від них ми їх перейняли і деякі наші люди ними захоплюються ще й досі. У нашій Літургії є дуже гарні й сильні «прохання», а в Суплікаціях – дуже слабенькі, як, наприклад, «Від повітря, граду, вогню і голоду», або прохання «Від наглої і несподіваної смерті охорони нас, Господи». То чи це прохання відповідає духові нашого часу?

Колись було таке популярне повір'я, що коли хтось нагло помер, то він був Богом проклятий. А воно не так! Часом нагла смерть куди краща, як повільна і сподівана. Як хтось невиліковано хворий, то бажає собі смерті. У Суплікації є й таке прохання: «О, Маріє, о, Маріє, Мати Божа, молися за нами!» Чому «за нами»? Чому не перед нами? Отже, це невільничий переклад з польської мови. Бо має бути «молися за нас».

Культ Пресвятої Богородиці в нашій Церкві такий високий, такий глибокий, що кожне наслідування латинського обряду є зневагою для самої Богородиці. А ми маємо пречудове «Пресвятая Богородице, спаси нас». Титул Богородиці – найкращий. Ми говоримо: Пресвятая Діва, Пречиста Діва. Це дуже гарно, але найкращий титул – Богородиця. Тому ми співаємо: «Пресвятая Богородице, спаси нас». Цього прохання немає в жадному іншому обряді, тільки у візантійському-українському (руському). «Молися за мене» ми прохаємо кожного святого, а Богородицю визрінаємо – «спаси нас».

Я хочу на тих прикладах про Суплікації доказати, як нашу ментальність, нашу духовність переключено та звихнено. Ми не бачимо цієї духовної краси, цієї духовної величі і вартості наших літургічних текстів, нашої літургічної традиції і взагалі скар-бів нашого чудотворного церковного обряду. Суплікації – це творчість новішого часу, і то людей, які не мали східного богословського вишколу і наслідували польське, а ми тим величаємось і вважаємо за великі цінності.

Я мав би ще багато сказати про закиди, які робиться нашому спольщеному обрядові, але це – окрема тема, що вимагає окремої доповіді.

Хочу ще згадати про одну річ у зв'язку з виставленням Святих Тайн. І цей звичай ми прийняли від поляків.

Обряд у світі другого ватиканського собору

(Продовження теми)

До речі, ми не прийняли ні одного латинізму безпосередньо від Риму. Всі наші латинізи – це польонізи. Це – вияв польонізації нашої Церкви, бо ми не жили в своїй державі, а були поневолені. Тому легко було польонізувати наш обряд різними «фігурами», статуями, тощо. Східній Обряд більше духовий, він не любить конкретизувати. У нас на місце статуї і «фігур» є ікони. Вони не є реалістичні, а якщо є ікона реалістична, то вже не має сенсу.

Спів чи музика в нашій Богослужбі? Розуміється, що спів. Чому? Бо слово «спів» є виявом душі людини, а звуки мертвого інструменту не заступлять живого слова.

Треба ще відмітити, що в нашій церковній архітектурі є церкви монументальні, великого значення. Очевидно, що наше гуцульське, лемківське, а також трипільське мистецтво – це величезної вартості речі, але вони є творчістю народу й побудовані з обмеженими можливостями. А для великих міст треба творити монументальні церкви. Бо що б ми значили, якби не мали храму Святої Софії у Києві чи таких величавих церков, як у Печерській Лаврі. Це – ті речі, які творять культуру даного народу. Якщо ж, одначе, ми говоримо про українські традиції, то не

були байдужі до цінностей нашого обряду, про обряд не лише говорили, але практикували його, щоб ми наш обряд здійснювали щоденно, зокрема кожної неділі та свята по наших Церквах. І щоб спільно діяли. Бо від Декрету про Східні Церкви минуло вже кілька років, а практично ми стоїмо на місці. Посланням нашої ієрархії з Блаженнішим Йосифом у проводі повинні всі миряни, а в першу чергу – священники, зацікавитися. Бо миряни люблять нашу Церкву, дорожать нею, тож повинні не на словах, але на ділах довести до того, щоб наш обряд був притягаючою силою, передусім для нашої молоді, бо в ній – наше майбутнє і майбутнє нашої страждальної Церкви....

Щодо модерних церков в нашому обряді. Модерні церкви – це доказ, що ми не думаємо своїми головами. На цьому терені японці чи індійці будують свої модерні храми, але будують у своєму стилі, згідно з їхнім церковним обрядом. З цього висновок: як хтось буде наш Божий храм у чужому стилі, то він не буде нашого храму.

Насильно введений латинський обряд. Розуміється, що не «вогнем і мечем» його запроваджувало, але вживано певних натисків, а навіть і політичних. Одначе візьмім Грунвальд у Пруссії – Карло Великий своїх співплемінників саксонів сотнями тисяч вигублював, бо вони не хотіли прийняти християнства. А хорвати? Вони дуже схилилися до східного обряду, хотіли його прийняти, але власне з політичних оглядів прийняли обряд латинський (чи точніше – римський). Хорвати дуже цінили слов'янську мову, і пам'ятник героя, що боровся за слов'янську мову, є в них у великій пошані.

Чи стояти в часі святої Літургії? В Східних Церквах нема іншого способу приймати участь у Літургії, як стоячи. В деяких частинах Богослужіння сидіється, але головню сидять старші-німечні, хворі або головню уломні. Стоїмо під час читання святого Євангелія, а вже обов'язково повинні вірні стояти від Освячення аж до кінця Літургії.

Бо більшу почесть віддається Христові в стоячій поставі, як сидячи чи клячачи. Розуміється, що нема ніякої заборони клякати, але наші обрядові приписи східного обряду виразно визначають, що під час читання Євангелія, Вірую, Отче Наш і Святого Причастя повинні вірні стояти. Наше клякання доказує, як ми сильно златинізовані. На Сході побожні клякають на «Достойно і праведно єсть», коли зачи-нається Євхаристійна молитва, й це має зміст, бо як має починатися триумфальна молитва – «Свят-Свят-Свят» – це молитва радості, тоді годиться стояти.

Дзвінки на Літургії чи під час інших Богослужб у нашому обряді не повинні дзвонити. Це у латинському обряді практикувалося. Бо священник говорить святому молитву Освячення потихо, а тому вірні мусять знати, що саме тоді є Освячення. У нашому обряді священник і вірні голосно співають «Свят-Свят-Свят», тому не потрібно дзвонити.

Так само візьмім іншу річ у латинському обряді – у них є великий пульпіт, себто з дерева зроблена підставка, на якій кладуть служебник – грубу книгу. У нашому обряді служебник малий, так що можна його тримати в руці. Служебник не є святою книгою, але звичайний молитовник, який має чинити молитви кожний вірний і з нього молитися. Давніше в нас також у деяких церквах клали цей служебник на престолі – на святому місці. У нас на престолі кладеться Євангеліє, а в латинників і Літургія і Євангеліє зібрані в одній книзі – грубій, тому і кладуть її на престолі. У нашому обряді Євангеліє – попри Святу Євхаристію – це було найсвятішою річчю на престолі. Воно символізує Ісуса Христа, тому відбувається малий вхід з Євангелієм, тому падається Євангеліє і т.д., бо це – слово Боже і це є Христос!

тільки про ті, які були в Галичині, але про традиції, обряд і духовність цілої української землі. Бо це не лише справа якоїсь одної церкви чи якогось одного монастиря в Галичині, але духовність, яка творилася в Печерській Лаврі, а опісля – в Скиті Манявським і т.д. І ця надзвичайної вартості духо-вість збереглася по наших селах.

Недавно в одній українській газеті був поміщений цілий цикл статей про Різдвяні та Великодні звичаї у наших селах. Тверджу, що в жадному типіконі чи в уставі не виявлено так точно наших церковних звичаїв і традицій, як були вони практиковані та зберігані в церквах по наших селах. Кажуть, що в Україні старі бабусі ще й сьогодні передають своїм онукам оті цінності наших традицій. Чи не варто б визбирати з творів наших українських підсоветських письменників усі ті місця, які відносяться до наших релігійних традицій? Я мав змогу читати у найбільш комуністичному дусі написані твори і визбирив з них дуже багато. Може, це було написане на те, щоб висміяти релігію, але в них дуже точно описано давні звичаї та обряди. І – на диво – це пишуть сучасні підсоветські письменники, які самі, може, навіть не практикували релігії, а так вірно передали ті речі, що в нас не кожний священник, який скінчив богослов'я, так добре не напише. Чому? Це для мене доказ, яка сильна наша традиція. Оці письменники, може, тільки чули від бабусь про те, а може робили якісь досліди, і вийшли цінні студії. Від Шевченка можна теж дуже багато навчитися наших традицій, наших давніх звичаїв з дуже точною термінологією.

Закінчу закликком нашого Верховного Архієпископа Блаженнішого Йосифа, щоб ми, згідно з посланням нашої ієрархії, зацікавилися нашим обрядом, нашою духовністю і нашою містикою. Ідеться про те, щоб ми ті речі прийняли,

200-річчя відновлення Галицької митрополії

Старший науковий співробітник
Інституту українознавства ім. І.
Крип'якевича НАН України
Іван ПАСЛАВСЬКИЙ (м. Львів)

ІСТОРИЧНИЙ НАРИС

(Закінчення, початок читайте у попередніх числах "Мети".)

На закінчення спробуємо відповісти на питання: що дало відновлення Галицької митрополії 1807 року для релігійно-церковного, національного та культурного розвитку Галичини і України в цілому? Відповідь даємо у формі таких узагальнених висновків:

По-перше, відродження галицького митрополічного престолу у Львові дало могутній поштовх для трансформації Греко-католицької Церкви в національну Церкву українського народу. За умов, коли польські церковні кола в Галичині намагалися підпорядкувати своїй адміністративній та духовній владі галицькі греко-католицькі єпархії і коли в Російській імперії українське православ'я було позбавлене будь-яких можливостей самостійного церковного життя, а унійна Церква поступово була ліквідована, відновлення самостійної митрополічної Церкви київської святоволодимирської традиції на українських землях, що залишилися поза засягом Польщі і Росії, врятувало питоми українське християнство від небезпеки розчинитися в польському латинському католицизмі і російському синодальному православ'ї. З відновленням митрополії Галича була збережена помісність Київської Церкви, продовжена канонічна спадкоємність її ієрархії. Як у XIII столітті Галицько-

Волинське князівство перейняло і продовжило державно-політичну традицію старої Київської держави, так тепер Галицька митрополія стала законною спадкоємницею матірньої Київської митрополії, продовжувачкою її канонічних прав та обрядових особливостей.

По-друге, відновлення Галицької митрополії значно підняло національний престиж галицьких українців, адже досі в Галичині свої власні церковні провінції на чолі з митрополитами мали тільки зайшли національні групи – поляки і вірмени. Тепер українці, маючи авторитетний духовний провід в особі митрополитів, могли вже серйозно претендувати на своє особливе місце в політичному житті краю. І так воно сталося. Цьому значною мірою посприяло також те, що адміністративно-політична столиця Галичини – Львів – стала осідком греко-католицьких митрополитів. Їхня резиденція – Святоюрська гора – поступово перетворилася в основний координаційний центр не тільки релігійно-церковного, але й політичного життя Галичини, а самі митрополити дуже часто брали на себе роль політичних провідників або ж верховних арбітрів у міжпартійних спорах. Найяскравіший приклад політичної місії Святоюрської гори – її провідна роль у революційному 1848 році, коли галицькі українці вчинили свій перший політичний дебют у новітній історії.

По-третє, відновлення Галицької митрополії 1807 року позитивно вплинуло на прискорення культурних процесів у галицькому суспільстві. До такого висновку прийшли майже всі історики, що писали на цю тему, але найкраще сформулював його Іван Франко. Глибоко проаналізувавши наслідки «утворення

галицько-руської митрополії» для культурного прогресу галицького українства, він писав, що воно дало основний поштовх для розвитку народного шкільництва в Галичині, для значного розгортання мовних та історичних студій серед галицьких українців, для зародження красного письменства народною мовою. Сказано вичерпно і слушно.

І, по-четверте, релігійно-церковний, політичний та культурний прогрес галицького українства, стимульований і координований відродженим греко-католицьким митрополічним престолом у Львові, привів до того, що Галичина у своєму національному розвитку під кінець XIX століття перетворилася на своєрідний П'ємонт загальноукраїнських національно-державницьких змагань. А це означає, що відновлення Галицької митрополії двісті років тому мало позитивне значення не тільки для майбутнього Галичини, але й для цілої України.

Грудень 2006 – січень 2007 рр.

У Європі створено інтернет-портал про християнофобію

У мережі інтернет з'явився сайт, присвячений християнофобії, повідомляє KAI. На сторінках цього сайту (www.christianophobia.eu) публікуються випадки проявів ненависті стосовно християн у Європі. Там же й дається визначення того, що таке християнофобія. Ідея і створення цього порталу належить міжнародному співтовариству «Європа для Христа».

«Християнофобія означає ірраціональний страх або ненависть стосовно християн і християнства в цілому», – стверджує один із творців сайту Гудрун Куглер. «Значення цього слова поєднує також і антихристиянські упередження, про які свідчить поступова маргіналізація людей із християнськими переконаннями», – додає вона.

На сайті наводяться випадки висміювання християнської віри, вимоги прибрати християнські символи або заборони на їхнє носіння, а також нападки на віру у фільмах і на телебаченні. «Слово «християнофобія» з'явилося вже в офіційних документах ООН та ОБСЄ», – зазначила австрійська журналістка.

За словами Куглер, завдання творців порталу – не «саможаління, а, радше, пошук рішень, у тому числі й у сфері політики». Вона пропонує стратегію боротьби із проявами християнофобії, ґрунтуючись на посиленні самосвідомості християн Європи. «Багато чого з того, чим славиться Європа, походить від християнства. Воно багато дало для гуманізації Європи і може запропонувати ще більше. Завдання християн як послідовників Ісуса – свідомо брати участь у суспільному житті. Завдяки цьому ми послабимо тенденції, ворожі християнству».

Куглер звернула увагу на масове переслідування людей, які, виходячи із християнської віри, мають «неполітично-ректні» погляди, наприклад, засуджують аборти та легалізацію гомосексуальних союзів. Були випадки, коли за це могли звільнити з роботи, притягти до суду, а деякі навіть потрапили у в'язницю через свої переконання. Наприклад, французький депутат Крістіан Ваннест за свої критичні висловлювання стосовно гомосексуалізму був оштрафований на 10 тисяч євро.

Про цю проблему неодноразово говорив глава ватиканської дипломатії архієпископ Домінік Мамберті. А відомий публіцист і професор міжнародного права в університеті Нью-Йорка Джозеф Вейлер недавно заявив: «Європейське зісвітнення відрізняється від американського секуляризму. Воно не ґрунтується лише на твердженні «Я не вірю в Бога», а вже є свого роду вірою, яка виходить з позиції активної ворожості стосовно релігії. У випадку Європи це відбувається стосовно християнства».

Співтовариство «Європа для Христа» було створене християнами різних конфесій – як відповідь на сучасну дискримінацію. Як незалежне співтовариство, воно існує з липня 2005 року і зареєстроване за німецькими законами. Товариство прагне нав'язувати контакти з якомога більшою кількістю однодумців із релігійних громад чи просто окремих осіб.

В Ірані зняли фільм про Ісуса Христа з точки зору ісламу

Перший фільм про Ісуса Христа з ісламської точки зору створений в Ірані. Основна мета картини «Ісус, дух Господа» – показати, що між християнством та ісламом набагато більше спільного, ніж це може здаватися.

Автор фільму Надер Талабзадех вважає, що його робота є ісламською відповіддю західним картинам на релігійну тематику, в тому числі фільму Мела Гібсона «Страсті Христові», який, на думку режисера, знятий прекрасно, проте має мало спільного з реальними подіями.

«Гібсон зняв чудовий фільм. Відмінне оформлення, але сюжет надуманий. Насправді ж усе було по-іншому», – заявив Н.Талабзадех, посилаючись на дві ключових відмінності у віросповіданнях: в ісламі Ісус – пророк, а не Син Божий, і Він не був розп'ятий. У Корані говориться, що розп'ятий був Юда. Ісус же був одним із п'яти пророків, посланих на землю, щоб оголосити про майбутній прихід пророка Мухамеда, який поширить іслам.

Хоча «Ісус, дух Господа» пройшов у кінотеатрах Тегерану практично непомітно, режисер запевняє, що його картина стане хітом. Повнометражний фільм планують розбити на кілька серій, які покажуть на іранському державному телебаченні цього року.

Гетьман України Іван Виговський: його духовність, місце поховання

Не знаючи історії рідного народу, не можна усвідомити величі духу, божественного начала українців. Тому хочеться ширше повідомити про духовний вплив на гетьмана України Івана Виговського (1610-1664 рр.) через його тітку – ігуменю Свято-Михайлівського жіночого монастиря Олександру.

Їхні дружні стосунки зав'язалися з юнацьких років Івана, коли він навчався у Київському братському колегіумі, а тітка Олександра часто бувала у сім'ї брата Євстахія, який служив у Петра Могили – видатного церковного і культурного діяча України, київського митрополита у 1632-1647 роках. Тітці імпонував гострий розум племянника Івана. Майбутній гетьман часто дослухався мудрих порад тітки Олександри. Потрібно сказати, що тітка, досягнувши повноліття, постриглася у черниці під ім'ям Олександри і до кінця життя була вірна своїй духовній позиції – служінню Богу. Її святість мала значний вплив на свідомість майбутнього гетьмана України. До мудрих порад вже ігумені Олександри племянник дослухався і в останні роки життя (1657-1664 рр.). Духовна підтримка ігумені була в багатьох ситуаціях потрібна гетьману Івану Виговському, і він не цурався її поради, уваги, Божого слова.

Після смерті подружжя Івана та Олени Виговських в архівах залишилися їх заповіді, які проливають світло на високу духовність подружжя в момент смертельної небезпеки. Між рядками тестаментів Івана та Олени прочитується спрямовуюча рука ігумені Олександри, можлива навіть її присутність в останні години життя біля рідних. Мужність та спокій, з яким Іван Виговський сприйняв вирок від П.Тетері та С.Маховського про близьку смерть, наводить на думку про присутність ігумені поряд з Великим українцем перед стратою (16 березня 1664 р.). І коли удосвіта прийшли жовніри, щоб розстріляти гетьмана, Іван Виговський «серед кімнати клякнучи, читав акафіст Пресвятої Богородиці» і достойно пішов назустріч вічності. Тестамент Виговського, написаний ним в очах смерті, вражає своїм епічним спокоєм. Він є одним з найліпших зразків величі духу віруючої людини, яка віддає останні земні розпорядження і збирається на Суд Божий.

Читаючи тестамент дружини Олени Виговської, яка померла після трагічних пологів через три з половиною місяці (5 липня 1664 р.) після смерті мужа, відчувається також вплив ігумені, яка допомагає залишити «цей грішний світ», духовно підготуватися до зустрічі з Богом. Порівнюючи тексти обох тестаментів, бачимо їх близьку спорідненість у духовному вимірі. І тому видається ймовірним, що ігуменю Олександру у важкий для її близьких час була поряд з Іваном та Оленою. Своім мудрим словом, керуванням Богом, зуміла підготувати їхні душі до відходу у світ спокою та благодаті. І, на нашу думку, не буде несподіванкою для дослідників, коли вони виявлять у склепі останки Івана, Олени, а також Олександри Виговських.

Тепер зупинимось на місці захоронення Виговських. У заповіді Іван Виговський, який на момент розстрілу був київським воєводою, так розпоряджається про свої похорони: «Тіло моє по християнському звичаю поховати, котре має лежати у Скиті Великій, у склепі мурованім, в церкві Воздвиження Чесного Хреста. До того ж монастиря ігуменові і братії за відслуження сорокоусту і соборних парастасів за відпущення моїх гріхів записую дві тисячі золотих, щоби ся сума за чотири роки з містечка мого Руди, по п'ятсот золотих на кожний рік, була віддана. А тепер на поховання тіла мого грішного двісті золотих і сто талярів твердих дружині моїй даю, пану Костянтину, рідному моему брату, пану Теодорові Романовичу Виговському. Їх же прошу, щоби доглянули того, щоби се все тому монастиреві було віддано і тіло моє грішне похоронене в ньому».

Василь РУДИЙ,
доцент Львівського
національного університету

Закінчення в наступному номері "Мети"

ЖИТТЯ СВЯТОЇ ГЕНОВЕФИ М҃ЧЕНИЦІ

(Продовження. Початок у № 1/40, за січень 2008)

Вже кілька місяців до Геновефи ніхто не приходив, окрім Голя, який постійно повторював свою вимогу, обіцяв, що звільнить її з в'язниці в обмін на жіночу честь. Геновефа щоразу відмовлялася: «Краще мені бути невинною, перед людьми згнанною, ніж справді нечистою ходити. Краще мені тут у в'язниці вмерти, ніж такою ціною на троні сидіти».

Геновефа терпіла все більше і більше. З часом зрозуміла, що вона вагітна.

Прийшла година, що привела на світ сина. Притискаючи до грудей немовля, мати промовила: «Мила моя дитино, ти тут, в такому страшному місці, народилася на світ Божий. Що я тут зроблю: пеленочки не маю – нічим тебе повити; ніхто мені не дасть ложки теплої страви. Як твоя мати знесилена може тебе плекати? О, мури, котрі наді мною, нащо мою дитину окропляєте тою студеною водою? Чи, може, і ви такі немилосердні, як Голя?» Після цього клякнула, до неба підняла тремтячими руками дитину й зі сльозами на очах промовила: «О, Боже, Ти обдарував мене цією дитиною. Віддаю його Тобі, бо до церкви не могу його занести і охристити. Сама заступаю місце кумів і святих. Присягаю Тобі, Боже, якщо буду жити, то буду виховувати сина на Твою славу». І назвала його Болеславом. «А сльози матері нехай будуть тобі крижмою».

Тоді подивилася на шматок чорного хліба і вимовила: «Це буде їжа для тебе і для мене. Для тебе зм'ягчу його сльозами. О, Боже, зглянься з неба на моє дитячко. Дорога моя квітко, як ти в цій темниці без сонця і без світла, без свіжого повітря скоро зів'янеш. О, Боже, як я його люблю, але Ти більше нас любиш, а я – мати своєї дитини».

В тій хвили хлопчик пробудився і вперше посміхнувся. Притискаючи його до серця, мати сказала: «Смієшся, дитино, не знаєш мого горя. Твій сміх більше говорить, аніж тисяча слів».

За кілька днів Голя злісно сказав до неї: «Доки ти ще думаєш безумною бути і думок про чесність не покидати? Умилосердися хоч над дитиною, бо як не піддашся моїй волі, то нехай мене Бог скарає, але ти згинеш разом із нею». Геновефа спокійно відповіла: «Волю сто раз умерти, ніж мала би'м перед Богом і людьми та перед дорогим чоловіком нечистою бути». Розлучений Голя вийшов, з усієї сили гримнув дверима.

Уночі хтось застукав у маленьке віконце в'язниці:

– Геновефо, ти спиш? Щось тобі мушу сказати, – почувся дівочий голос.

– О, Боже мій, – ледве вимовила з плачу Геновефа, – хто ти є?

– Я – дочка сторожа цієї в'язниці, Берта, котру ти відвідувала, коли я була хвора. Хочу тобі щиро віддячити. Принесла тобі страшну звістку, що ти цієї ночі мусиш вмерти. Так наказав твій муж, котрий повірив брехні Голя. Господи,

змилисердися, бо і дитина мусить вмерти разом з тобою. Пані моя, може маєш щось тайне – не бери з собою у домовину. Я колись ще зможу довести твою невинність. Скажи, якщо зможеш.

– Приятелько моя, – сказала Геновефа, – принеси мені свічку, чорнило і папір.

Дівчина миттю принесла все необхідне, і Геновефа почала писати листа до свого чоловіка.

«Любий мій муже! У в'язниці, на твердому камені, пишу тобі листа. Коли будеш читати, тоді моє серце буде спочивати у труні, бо я за декілька годин стану перед судом Божим. Як віроломну, мене на смерть засуджено, але Бог свідок, що невинною умираю. Перед лицем Його тобі присягаю перед моєю смертю. Повір мені, лиш за тобою, дорогий муже, мені жаль, бо знаю, що ти обдурений, тому що ніколи б ти не віддав свою жінку з дитиною на смерть. Колись обман викриє і ти зрозумієш, що був обдурений, але не печалься. Молися, щоб Бог простив тобі цю провину. І тепер не страчай більше нікого, доки сам не переконаєшся у його вині. Нехай буде та помилка твоя перша і остання. І не сумуй, бо смуток нікому не допоможе. Пам'ятай, що в небі побачиш свою вірну Геновефу. Знай, там уже ніхто нас не розлучить. Дуже дякую тобі за любов, котра зігрівала наше серце у перші дні нашого шлюбу. Я беру її з собою у гріб. Молю, моїм стареньким родичам будь вірним сином, потішай їх у смутку, бо я вже не зможу до них написати. Година моєї смерті уже близько. Скажи їм, що невинно я померла і перед смертю про них пам'ятала. Ще тебе прошу, не вбивай Голя. Прости йому, як і я йому прощаю. Пам'ятай мою просьбу: я не хочу, щоб через мене пролилася хоч крапля крові, не мстися тим, котрі мені будуть головою стинати. Знай, що кухар невинно замордований. Пам'ятай про його жінку і діток. Оголоси його невинність перед усіма людьми. Ту добру дівчину, котра тобі цей лист передасть, нагороди, бо вона одна мені є вірною. Будь милосердний до людей, не покладай на них всілякі тягарі, дбай за їхнє добро, вислуховуй кожного, хто до тебе прийде. Я думала, що буду матір'ю підданих, а Господь судив інакше, то заступи ти за мене. А тепер прощаюся останній раз з тобою. Не плач за мною, дорогий муже. Бо я умираю не такою, як мене Голя осквернив. Я умираю, як Ісус Христос. А тепер прощай і молися за мою душу. Отже, умираю і застаюся твоєю супругою».

Геновефа закінчила писати лист і подала його дівчині. На пам'ять подарувала їй низку дорогих перлів і сказала: «Прийми ці перли за вірну прислугу, не вір нікому, лише одному Господу Богу. Я ніколи не думала, щоб мій муж наказав мені голову стягти. Уповай на Бога і Господь тебе ніколи не опустить. А тепер бувай здорова, бо я ще хочу помолитися перед смертю, поки буду з цим світом прощатися».

Вітаємо Ювілярів! У лютому святкують ювілеї:

20-річчя священства – о. Роман Піта (12.02)

15-річчя священства – о. Василь Коханевич (07.02)

15-річчя священства – о. Іван Павлич (07.02)

15-річчя священства – о. Анатолій Мазурик (07.02)

10-річчя священства – о. Іван Нижник (12.02)

10-річчя священства – о. Олег Зубик (15.02)

10-річчя священства – о. Ігор Дмитерко (15.02)

5-річчя священства – о. Степан Грицан (02.02)

50-річчя уродин – о. Микола Семенович (01.02)

45-річчя уродин – о. Орест Фредина (20.02)

40-річчя уродин – о. Інокентій-Зеновій Волошин (19.02)

ПЕРШІ ПАПИ НА СВЯТІЙ ЗЕМЛІ ХЕРСОНЕСУ-КОРСУНЯ-СЕВАСТОПОЛЯ

Уривок з неопублікованого історичного журналістського дослідження «Україна під знаком святого Климента»

*Свята земля Херсонесу-Корсу-
ня-Севастополя — місце, яке має
особливе значення для Католицької
Церкви і України. Святий апостол
Андрій Первозваний першим про-
будив Христову віру на півдні Укра-
їни, у Тавриді. Ймовірно, при мурах
страбонового Херсонесу вперше на
нашій землі звіщалося Євангеліє. У
часи Римської імперії в Херсонесі
мученицьки закінчили своє яскраве
земне життя двоє Пап — святий
Климентій (+8 грудня 97 р.?) і свя-
тий Мартин Сповідник (+16 вересня
655 р.).*

В античному світі та ранньому середньовіччі популярність Херсонесу була надзвичайною. Тут на високому для тих часів рівні розвивалися ремесла та господарка, карбувалася власна монета. Вироби з Херсонесу (Корсуня) були популярними у Європі та Азії. Корсунська кераміка, зброя, мистецькі твори, вино, олія та інші товари у цілій стародавній ойкумені носили «бренд» — «корсунське», що означало знак вищої якості. Тут розвивалися античне право, демократія, науки, античне мистецтво.

Християнство знайшло тут благодатний ґрунт. В той час з метрополії до Херсонесу висилалися небажані та неблагонадійні з точки зору влади громадяни. Так на заслання сюди попали відомі у стародавньому світі християнські лідери папа Климентій I, а через 400 років – папа Мартин. Зупинимося на постаті св. Климента I Папи Римського, адже завдяки цьому святому наша держава отримала герб — «тризуб», завдяки йому продовжилася місіонерська праця, розпочата апостолом Андрієм, — християнство поширювалося на весь південь України. За майже 700 років до Володимирового хрещення, ще у I столітті, тут уже існувало близько 75 церковних громад.

Імовірно, саме через це Кате-

рина II вирішила стерти з історії пам'ять про високу релігійну й демократичну культуру та широкий вплив античного Херсонесу на ранню Київську державу. Адже це не вкладалося у загальну варязьку культурологічну концепцію російських істориків. Указом від 10 лютого 1784 року вона змінила назву Херсонесу-Корсуня-Ахтіяру на Севастополь.

Про походження, життя і діяльність св. Климента збереглося не так багато достовірних відомостей. Найстаріше з них — «Житіє Климента Римського» — датується 361-368 роками від Різдва Христового, тобто часом, коли раз на рік води Козачої бухти відкривали на сім днів «Ангельську церкву» з нетлінними мощами святителя і кожен прочанин міг до них прикластися й переконатися у чудесному явленні, якщо були якісь сумніви.

Відтак, крім цього послання, до нас дійшла також ціла низка древніх відомостей від істориків ранньої Церкви, які згадують св. Климента у своїх роботах.

Климент народився в Римі. Церковні письменники повідомляють, що в єпископський сан його звів сам апостол Петро. Писали також, що це — той самий Климент, котрий згадується у Євангелії, де апостол Павло говорить про своїх сподвижників: «Так, благаю й тебе, товаришу вірний, допомагай тим, хто у боротьбі за Євангелію помагали мені та Климентові й іншим моїм співробітникам, яких імення записані у книзі життя» (Фил. 4,3). З тих же джерел відомо, що св. Климент особисто знав апостола Павла: «...на третім місці від апостолів одержує єпископство Климент, який бачив блаженних апостолів і спілкувався з ними, та й мав проповіді апостолів у вухах своїх і перекази їх — перед очима своїми...» (св. Іриней, «Проти ересей»). Існують твердження (св.

Іван Золотоустий), що Климент супроводжував апостола Павла в його євангелічних подорожах.

З одних джерел відомо, що св. Климент був рабом або вільним сином раба в родині римських імператорів Флавіїв, інші ж джерела говорять про походження святого з заможної родини, близької до роду Флавіїв. Святий апостол Варавва сформував християнський світогляд Климента і познайомив його з апостолом Петром. Деякі дослідники стверджують, що сторінки життєпису мучеництва та смерті Папи Римського Климента I запозичені з біографії римського консула Климента Флавія, якого було страчено за наказом імператора Доміціана «за атеїзм», тобто за невизнання офіційної релігії Римської імперії — язичництва (в декотрих джерелах святей Климент виступає двоюрідним братом консула Климента Тіта Флавія).

Багато свідчень протягом майже 1900 років поросли фантастичними «подробностями».

(Продовження в наступних числах «Мети»)

В'ячеслав ЧИЖЕВСЬКИЙ,
часопис Львівської Архиепархії
УГКЦ «Мета»

Цеглинка на перший храм УГКЦ в Севастополі

В редакції часопису «Мета» можна скласти пожертву на побудову храму УГКЦ Успіння Пресвятої Богородиці у колісці українського Християнства м. Севастополі. Кожному свідомому українцеві не треба говорити про важливість існування спільноти УГКЦ у АР Крим, яка живе під шаленим ідеологічним тиском з боку УПЦ Московського Патріархату.

Якщо бажаєте стати доброчинцями у цій святій справі, кошти можна надіслати у будь якій валюті на р/р 26005301336262 у філії «Відділення Промінвестбанку в м. Севастополі, АР Крим». Ваші імена будуть викарбовані в меморіальній таблиці на стінах храму, а в редакції газети «Мета» Ви отримаєте цей симпатичний пам'ятний календар на 2008 рік. (Деталі за телефоном 8-050-100-1077, п. В'ячеслав).

